

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izba za vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Fittale: Novo mesto.

SCOVENE

Topniško delovanje v Egiptu

Podmornice so potopile 2 nasprotni ladji - 16 angleških letal sestreljenih

Vojno poročilo št. 788

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Na egiptovskem bojišču obojestransko topniško delovanje. Na južnem odseku so bili odbiti sunki sovražnih oklepnih sredstev in nekaj tankov je bilo onesposobljenih.

Med živahnimi letalskimi boji so nemški lovski letalci sestrelili deset angleških letal, naši pa dve.

Zadnje dni se je posebno odlikovala po ju-
naškem obnašanju v bojih divizija »Pavia«.

Sovražni bombniki so bombardirali Tobruk in so povzročili škodo manjšega obsega; nekaj libijskih oseb je bilo ubitih ali ranjenih.

V vzhodnem Sredozemlju je podmornica pod poveljstvom poročnika bojne ladje Sergia Puccinija torpedirala in potopila petisočtonski parnik.

Neka druga naša podmornica je torpedirala in potopila sovražno ladjo, ki je prevažala vo-
jstvo.

Pri napadnem poskusu na neko našo sprem-
ljavo — v katerem je bila ena naša trgovska
ladja težko poškodovana — so bila uničena štiri
angleška torpedna letala; nekaj letalcev je bilo
zajetih.

Madrid, 25. jul. AS. Kakor takrat, ko je ita-
lijanska posadka legendarno branila Džarabub, ta-
ko tudi danes madridski listi na častnem mestu
prvih strani poročajo o velikem pomenu ponovne-
ga zavzetja Džarabuba in poudarjajo velik moral-
ni pomen te nove italijanske zmage. Španski tisk
ob tej priložnosti obširno poroča o epskih deja-
njah polkovnika Castagne in njegovih pogumnih
vojakov. List »Alcazar« je objavil ognjevit članek
pod naslovom »Slava in zmaga italijanskega orožja
na morju, na kopnem in v zraku«. Članek je poln
hvale o junaštvu italijanske vojske. Pri tem ome-
nja tudi Hitlerjevo priznanje o italijanskem dele-
žu v vojni na raznih bojiščih od Sredozemlja do
Atlantskega morja, pa od Libije preko Egipta do
Rusije, kjer je Italija povsod mogočno prispevala
za Osno zmago.

Seja min. odbora za preskrbo in cene

V Beneški palači so pod Ducejevim predsedstvom razpravljali o prehrani,
kmetijskih načrtih ter o mnogih drugih važnih vprašanjih

Rim, 25. julija. AS. Medministrski odbor za
vzpostavitev in razdelitev preskrbe in za cene
se je pod Ducejevim predsedstvom sešel dne
25. in 24. julija v Beneški palači. Navzoči so
bili tajnik Stranke, finančni, kmetijski, pro-
metni, korporacijski minister, podtajniki za
notranje zadeve, za vojno izdelavo, načelnik
nadzornišstva za obrambo prihrankov, predse-
dni fašistovske zveze delodajalcev, kmetijskih,
trgovinskih, industrijskih delavcev in drugi
zastopniki.

Minister za kmetijstvo je obsežno poročal
o položaju prehrane. Pojasnil je potek žitnega
pridelovanja v letu 1941-42. Zaradi programa,
ki je bil pravčasno določen, je razdelitev po-
rabe žita potekla s predvideno pravilnostjo.
Poročal je nato o zbiranju žita, o izpolnjevanju
določil za oddajo žita in o poslovanju raznih
nadzorstvenih ustanov. Odbor je vzel na zna-
nje, da kmetje z visoko fašistovsko disciplino
in z gorečim domoljubnim duhom izpolnjujejo
določila glede zbiranja in oddaje žita, ki po-
teka v zagonu, o katerem lahko rečemo, da je
zadovoljiv. Odbor je tudi vzel na znanje, da
so pridelovalci ugodno sprejeli določila za po-
večanje drugega pridelka: koruze, krompirja
in fižola. Poročal je nato o načrtu za kmetijsko
pridelavo v letu 1942-43 in o bližnjem za-
konskem ukrepu za izvedbo tega načrta. Kme-
tijske gospodarske ustanove, ki so bile pred
kratkim preurejene in so jih naredili bolj gib-
čne in uspešne, bodo glavno orodje, po katerem
bo ministrstvo ob sodelovanju prizadetih
panog izvedlo načrt, ki naj ojači izkoriščanje
italijanskega kmečkega ozemlja, zlasti z ozi-
rom na prehranjevalne potrebe.

Odbor je izrekel zadovoljstvo nad tem, da
se je v celoti začel uvajati pridelovalni red na
kmetijskem področju. V tem redu je bistven
člen urejevalnega načrta za italijansko gospo-
darstvo, katerega je Duce omenil v svojem go-
voru na zborovanju korporacij 23. marca
1936-XIV kot neobhodno potrebno ustanovo za

avtarkijo in torej za politično neodvisnost
države.

Odbor je ugotovil, da je potrebi za izdelavo
špirlita in potrebam Oboroženih Sil glede vina
določa ustrezno, zato je razpravljaj o takojšnji
odpravi zapora nad vsem ostalim vinom, da se
ostanek vina, ki je bilo pod zaporo, hitro raz-
peča, ker se bliža trgatve. Razpravljaj je o disci-
plinskih določilih za bližnjo vinsko letino, zlasti
glede razdelitve in cen. Do tedaj bodo ostale
nespremenjene najvišje cene za pridelovalce in
za potrošnike.

Minister za korporacije je potem poročal o
delu in predlogih medkorporacijskega odbora za
alkohol, o preskrbi tega izdelka za vojne in ci-
vilne potrebe v letu 1942-43. Odbor je po obsežni
razpravi določil količine pese in vina, ki ga bo
tudi letos zaradi vojnih potreb treba določiti za
izdelovanje alkohola.

Na predlog ministra za korporacije je odbor
sklenil izdati ukrep, ki bo urejeval najemnine za
cela stanovanja in za sobe v podnajemne, prazne
ali z opravilo ter za stanovanja in sobe, ki jih
oddajajo hišni lastniki neposredno. Ukrep določa,
da bodi v zvezi z določili o zapori nad cenami
dana najemnikom možnost za spremembo stano-
vanskih pogojev, kadar njihova določila presežejo
določeno mero. Ukrep določa tudi, da najemnik
ni dolžan pod nobeno pretvezo plačevati kakih
posebnih pristojbin komurkoli.

Na predlog notranjega ministra je odbor
sklenil izdati ukrep, ki naj zagotovi nadaljnje
poslovanje javnih ustanov, katere so občine in
pokrajine zaupale zasebni industriji. Z ukrepom
bodo tem ustanovam podaljšane pogodbe do šest
mesecev po koncu sedanje vojne. Pogodbe so la-
sko spremen, toda pri tem bodo upoštevali samo
določila o najvišjih uradnih cenah ali pa bodo
tudi za naprej veljale cene, kakor so bile do 30.
julija 1940. V nobenem primeru pa ni dovoljena
sprememba cen za običnost.

O raznih vprašanjih so na seji govorili mi-
nistri Pareschi, Di Revel, Ricci, Riccardi in drugi.
Prihodnja seja odbora bo 1. avgusta ob 17.

Skrajna omejitev angleškega uvoza

Stockholm, 25. julija. DNB: Angleška vlada
je s 15. julijem še bolj omejila uvoz živil, ki je
bil že sicer zelo omejen. Odločilni krogi angleške
admiralitete so mnenja, da bo treba s 15. avgu-
stom ali vsaj s 1. septembrom ustaviti uvažanje
vseh živilskih potrebščin razen onih, ki so nepo-
trebne.

Os je že zmagovalka na morju

Berlin, 25. julija. AS. DNB je izvedel iz dobro
poučenih virov, da je neki zelo ugledni član ame-
riškega Zveznega urada za pomorsko plovbo iz-
razil svoje nezadovoljstvo s propagando o položaju
na Atlantskem morju. Kritiziral je posebno poro-
čilo o nekem »novem tajnem orožju«, ki da ga
imajo Združene države. Tem novicam na celem
svetu nihče več ne verjame, posebno ko je že
povsod prevladalo prepričanje, da na morju ni
več mogoče dobiti vojne proti Osi.

V Turčiji se spominjajo lausanske pogodbe

Carigrad, 25. julija. AS. Današnji turški listi
se spominjajo obletnice lausanske pogodbe, ki
je prinesla Turčiji neodvisnost in popisuje za-
sluge, ki si jih je pridobil na konferenci v Lau-
sanni sedanji predsednik turške republike İsmet
İnönü, ki je bil takrat voditelj turške delegacije.
Listi pišejo, da je s to pogodbo nastopil konec
ponižanj, ki jih je morala do takrat Turčija po-
žirati od drugih sil. Listi tudi popisujejo, kako
se je na konferenci v Lausanni razvila velika
diplomska bitka med turškimi odposlancem ter
med angleškimi zastopnikom lordom Curzonom.
List »Cumhuriyet« piše, da je lausanska pogoda
bila točna slika položaja, v katerem se je nahajala
Turčija po prejšnjih vojnah; versailleska pogodba
je Turčiji vzela svobodo in politično neodvisnost
ter jo je okrnila. Versailleska pogodba je bila po
člankarjevem mnenju zgodovinska krivica, ki je
tudi edea vzrokov sedanje vojne.

Edenova in Hullova hinavščina

Mladi evropski in azijski narodi se bore proti uresničitvi
anglosaško-sovjetskih »mirovnih ciljev«

Berlin, 25. jul. AS. »Diplomatska politična ko-
respondenca« prikazuje hinavščino in zlaganost
trditve ter obljub ameriškega državnega podta-
nika Hulla. Isti list primerja njegov govor z go-
vorom angleškega zunanjega ministra Edena ter
prikazuje, kako sta oba zunanja ministra v svo-
jih govorih pokazala, da imata enake težnje in
iste načrte, iz katerih pa se vidi, kako se demo-
kratsko-bogataški svet usodno bliža svoji pogubi.
Obadva sta bila prisiljena dvigniti glas iz istih
razlogov, to je zaradi spoznanja, da navzle ba-
haškim zagotovilom Roosevelta, Churchilla, Kna-
ha in drugih vojna takozvanih zaveznikov doslej še
ni dosegla nobenega vojaškega uspeha in sta mo-
rala ugotoviti, da garaščino izgube ladjstva stra-

Hitlerjev Glavni Stan, 25. jul. Nemško vrhov-
no poveljstvo objavlja:

Na odseku pri Rostovu je bojišče čisteno
zadnjih sovražnih izločenih skupin. Vzhodno od
Rostova je bilo po srditih polučinah bojih v
naskoku zavzeto mesto Novočerkask.

Pri Rostovu in vzhodno od Rostova se je na
širokem pasu razvel boj za prehod preko
Dona.

V velikem Donovem kolenu zahodno
od Stalingrada se nemške in zavezniške čete
blizajo veletoku.

Severno in severozahodno od Voroneža
je sovražnik z močnimi pehotnimi in tankovskimi
silami nadaljeval svoje poskuse za zlom naše fron-
te. Bitka še traja. Vsi sovražni napori so se v
trdih bojih izjavili ob zagrenem odporu nem-
skih čet s krvavimi izgubami za sovražnika. Uni-
čeni so bili 103 sovjetski tanki.

Pri Volhovu in Leningradu je bilo
odbity več sovražnih krajevnih napadov.

V Egiptu sovražnik ni več ponovil svojih
brezuspешnih in izgub polnih napadov.

V Sredozemskem prostoru so nem-
ški lovci sestrelili 10 angleških letal.

Na Malti so bojna letala zažgala naprave
na letališču Lucca.

Berlin, 25. julija. AS. Poročilo o zavzetju Ro-
stova je vzbudilo po celi Nemčiji najživahnejše
navdušenje. Očividno se je z novo zmago zaklju-
čila doba zmagovitih bojev ter se z njo pričela
nova obdobje, v katerem je pričakovati še večjih
dogodkov. Rostov nima zama glas, da je ključ
do Kavkaza in važno prometno središče. Zato so
ga boljševiki spremenili v mogočno trdnjavo, vse-
kakor upajo, da ga bodo do zadnjega branili.
Nemško in zavezniško orožje pa je tudi tokrat
zlomilo sovražni odpor, premagalo vsakršne ovire
ter končno doseglo določeni cilj. »Börsen Zei-
tung« piše: Ni šlo samo za probo najtrajnejše
obrambene črte, ki so jo zgradili Sovjeti, treba
je bilo prebroditi še mnogo drugih težav, kakor te-
žave ozemlja, nevaren in zased poln labirint od-
pov, ki so bili odlično sredstvo za zagreni od-
por. Boji za zavzetje tega važnega cilja so trajali
le malo dni. Kakor je znano, je nemško vrhovno
poveljstvo 18. julija sporočilo, da so oklepne sku-
pine in pehotne divizije dosegle na širokem pasu
spodnji Donov tok vzhodno od Rostova; tri dni
pozneje je bilo objavljeno, da se je pričel od za-
hoda, vzhoda in severa osredotočen napad na
mesto. Včeraj pa je bilo že sporočeno, da je
mesto padlo. Manj kakor v enem tednu se je
torej posrečilo zavzeti mogočno trdnjavo, ki naj
bi se po londonskih upih upirala vsaj mesec dni.

Ankara, 25. julija. AS. Nekateri turški listi se
spominjajo velike lažnje gonje sovjetske in angle-
ške propagande o položaju na vzhodnem bojišču
v pretekli zimi. Sovjetska uradna poročila so na-
znanjala celo vrsto zmag, govoreč da bo nujna po-
sledica teh odločilnih uspehov izčrpanje nemške
in zavezniške sile, tako da Os ne bo več spo-
sobna za nikakoli ofenzivo, marveč se bo morala
omejiti le na krajevne boje, sovjetska armada pa
bo lahko prevzela v poletju veliko pobudo ter po-
gnala Osne sile iz Rusije in poslala kazensko eks-
pedicijo v Srednjo Evropo ter zasedla Berlin. Zgo-
dilo pa se je ravno obratno. Spomladi in začetek
poletja je del nemških in zavezniških sil zasedel
Kerč, Harkov in Sebastopol, sedanja ofenziva pa
tudi naglo napreduje.

Kako je padel Rostov

Berlin, 25. julija. AS. Izvedele so se še ne-
katere podrobnosti, kako so nemške in slovaške
čete zasedle Rostov. Zaradi važnega gospodarskega
in vojaškega položaja so boljševiki obdali Ro-
stov proti vzhodu, severu in zahodu s četvernim
pasom velikih protitankovskih jarkov in z mo-
čnimi utrdbami. Na južni strani je bil obrambni
obroč še povečan. Napad na mesto so začele nem-
ške in slovaške čete po zasedbi Vorosilovgrada,
prodirajoč od severa in vzhoda. Istočasno so pre-
šle v napad tudi one nemške čete, ki so bile
razvrščene pri Taganrogu, napadajoč od vzhoda
proti zahodu. Sovjetske sile so bile kmalu raz-
pršene in druga za drugo uničene. Ostanki so se
pomikali proti Rostovu, da bi se tam do zadnjega
upirali. Med umikanjem je neprestano bilo po
njih nemško letalstvo, za petami pa so jim bili
nemški tanki z motorizirano pehoto. Tako je bilo
mnogo sovražnih sil uničenih pri Novočerkasku.
Istočasno so potekali strašni boji vzhodno od Ro-
stova pri Ičaltirju in Tuslovu. Nemške čete so
vdrlle v podgorjanke 22. julija. Isti dan so na-
redile tudi vdor v rostovsko obrambo ob cesti

Rim, 25. jul. AS. Angleški časnik Liddel
Hart piše, razpravljajoč o položaju na vzhodnem
bojišču, tole: Za Rusje niso najtežje ozemljске
izgube, marveč gospodarske in industrijske. Veli-
ka količina ruskih proizvodov ne more več slu-
žiti rdeči armadi in civilnemu prebivalstvu, tovar-
nam in skladiščem. Nad 50 milijonov Rusov je že
na ozemlju, ki so ga zasedli Nemci. S tem je Sov-
jetska zveza izgubila mnogo delovnekega ljudstva.
Rusija je zgubila polovico svoj železarske proiz-
vodnje in večino aluminija. Najbogatejši poljedel-
ski predeli so padli v nemške roke in prehrana
rdeče armade bo kmalu skrajno težavna.

Tokio, 25. julija. AS. Tukaišni tisk piše v
zvezi z zavzetjem Rostova, da je z izgubo tega
ključa na Kavkaz ruska armada odrezana od
kavkaškega premoga in petroleja, s katerim je
krila 43% svojih potreb. Listi omenjajo tudi
dosedanje boje ob Bonu, ki ogražajo Stalin-
grad ter se bližajo Volgi in s tem pripravljajo
zlom južne ruske fronte.

Rusija in padec Rostova

Stockholm, 25. jul. AS. Dopisniki angleških
listov z vzhodnega bojišča poročajo, da je padec
Rostova po celi Rusiji povzročil globoko osuplost.
Težak položaj dokazuje tudi obupen Stalinov okli-
ruskemu ljudstvu in Rdeči armadi. Sovjetske ob-
lasti se boje, da bodo porazi močno odjeknili med
ruskim prebivalstvom. GPU je šla na delo s po-
ostreno budnostjo in je začela zapirati vse ljudi,
osumljene malodušja. »Timesov« dopisnik poroča,
da krožijo med ruski vojniki letaki, ki dvomijo
v odkritost angleških in ameriških čustev do Sov-
jetske Rusije. »Timesov« diplomatski urednik pi-
še, da je nemško napredovanje proti Volgi prine-
slo nezasišano zmedo v sovjetsko cestno, železni-
sko ter splošno prometno omrežje. Čemu naj bi
v tem primeru služila pomoč, ki jo pošiljajo zavez-
niki? Tudi ustanovitev drugega bojišča bi prišla
prepozno. Isti urednik piše, da angleška vlada ne
želi javne razprave o drugem bojišču ter o vpra-
šanjih, ki jih proučujejo razne komisije.

Bern, 25. jul. AS. Švicarski tisk sodi, da je
izguba Rostova zelo trd udarec za sovjetsko arma-
do, saj tudi v Londonu in Washingtonu ne mo-
rejo prikriti velikega odmeva po tem dogodku.
V zavezniških prestolnicah še vedno upajo, da bo
Timosenko še zmagel preurediti svojo armado
onstran Dona, vendar pa si tudi tam ne delajo
preveč utvar o težavnem strateškem položaju v
južni Rusiji.

Rim, 25. jul. AS. Čeprav sovjetsko vrhovno po-
veljstvo nič ne poroča o zmagovitih nastopih nem-
ških čet na doneškem področju, niti o porazu svojih
čet na vsem južnem odseku vzhodnega bojišča, se
vendar vidi, kako trajno je težaven položaj, iz
oklica, ki so ga včeraj popoldne dali po moskov-
skem radiu ruskomu narodu. »Naša domovina je v
nevarnosti«, stoji v proglasu. »Sovražnik je zbral
vse rezerve za napad, da bi prodr čim globlje v
našo deželo. Vsi moramo ustaviti sovražnikovo
prodiranje ter postaviti predenji zid naših prs.

Rim, 25. jul. AS. Obupni razglas, ki ga je dala
sovjetska vlada na ruski narod, razodeva globoko
zaskrbljenost boljševikov zaradi vedno težavnej-
šega položaja, ki se kaže v Rusiji zaradi napredo-
vanja nemške in zavezniške vojske. V tem proglasu
stoji dobesedno: »Kličemo vsem domoljubom, naj
pomagajo ustaviti sovražnika, ki mora biti ustav-
ljen!«

Kilbišev-Rostov. Zvečer istega dne so bili že na
robu mesta. 23. julija je bila večina mesta za-
vzeta v besnih bojih moža proti možu. Za vsako
hišo se je bilo treba boriti. 24. julija je bil boljš-
eviški odpor dokončno zlomljen in dosežen je
bil zahodni breg reke Dona.

Prvi odlikovanec z »vzhodno kolajno«

Berlin, 25. julija. AS. Pred kratkim je Hi-
tler ustanovil novo odlikovanje z imenom »vzhod-
na kolajna«, katero naj dobe vojaki, ki so se po-
sebno odlikovali v ruskih bojih med zadnjo zimo.
Danes se je zvedelo, da je prvo tovrstno odliko-
vanje dobil poveljnik neke pehotne čete, ki je
celo zimo izredno junaško odbijal besne boljš-
eviške napade na važne nemške postojanke na se-
vernem delu vzhodnega bojišča. Nemški tisk ne
objavlja imena tega častnika, ki je zdaj na do-
pustu v Nemčiji.

Ker ni ladij...

Stockholm, 25. julija. AS. Angleška urad-
na poročevalska agencija je zvedela iz Wa-
shingtona, da je severnoameriško vojno mini-
strstvo zaradi pomanjkanja ladij sklenilo na-
bavljati uniforme in druge potrebščine severno-
ameriških vojakov v prekomorskih državah.
Anglosaški krogi pripisujejo temu sklepu vel-
ik »strateški pomen«.

Gandhijev boj proti Angliji

Lizbona, 25. julija. AS. »Timesov« dopis-
nik poroča iz Delhova o naraščanju civilne
nepokorščine v Indiji. »Nihče ne pozna Gandi-
jevih namenov, gotovo pa je, da Angliji ne bo
dal miru vse dotle, dokler ne bo odstranila
angleška nadoblast. S svojim boikotom hoče
tudi omrtviti vojno industrijo v Bengalijsi.
Gandhi je izjavil, da ne bo jedel do smrti, če
ga bodo zaprli.

Sprememba pokrajinskega zavarovanja nameščencev

Službeni list, dne 25. julija prinaša v 59. kosu naredbo:

Smatrajoč za umestno, da se spremenita zakon o pokojninskem zavarovanju nameščencev in pravilnik k temu zakonu, kolikor gre za plačilne razrede, rente vobče in višino prispevkov in po zaslišanju prizadetih sindikalnih združenj, odreja:

Clen 1. Starostna meja za pridobitev pravice do invalidske rente, ki jo navaja drugi odstavek § 8. zakona z dne 30. oktobra 1933, št. 42184, se skrajša kakor sledi: za moške na 60 let, za ženske na 55 let, ostane pa v veljavi pogoj, da zavarovaneč več ne opravlja zavarovanju zavezane službe.

Clen 2. Za dobo enega leta od 1. julija 1942-XX se invalidske, starostne in vdovske rente uredijo kakor sledi:

a) vse navedene rente, vključno tekoče, se zvišajo za 30%, b) invalidskim, starostnim in vdovskim rentam se za vsakega otroka pod 18. letom starosti kakor tudi za ženo, ki ne prejema pokojnine ali plače ali ne opravlja kakršne koli obrti ali trgovine, doda po 80 lir mesečno, tekočim vdovskim rentam pa se doda po 60 lir mesečno za vsakega otroka, ki še ni dovršil 18. leta starosti. Znam, ki prejemajo invalidsko ali starostno rento in katerih možje prejemajo pokojnino ali plačo, opravljajo obrt ali trgovino, ne pripada doklada za otroke.

Clen 3. Odstavek A. člena 3. pravilnika za dajanje draginskih doklad rentnikom z dne 22. septembra 1930, št. 36084 se spreminja takole: »A. Letna invalidska renta sestoji:

1. iz osnovnega zneska, ki ga sestavljata: a) 10kratni povprečni prispevek, predpisan za pokojninsko zavarovanje v poslednjih 120 ali manj mesecih zavarovanja, pri čemer pa najmanjši znesek ne sme znašati manj kot 780 lir; b) 10kratni povprečni prispevek, predpisan za vso zavarovalno dobo;

2. iz ene šestnajstine prispevkov, predpisanih za vso zavarovalno dobo. Povprečni prispevek za dobo od 1. januarja 1909 do 31. decembra 1923 se določi po povprečnem prispevku za naslednjo dobo na dan 1. januarja 1924, čigar znesek ne sme biti višji od 57 lir na mesec.

Clen 4. Odstavek B. člena 3. pravilnika za dajanje draginskih doklad rentnikom z dne 22. septembra 1930, št. 36084 se spreminja takole: »Invalidske in starostne rente, pridobljene po 1. juliju 1942 na podlagi 420 in več mesecev zavarovanja, se zvišajo za eno devetino njih skupnega zneska.«

Clen 5. Odstavek D. člena 3. pravilnika za dajanje draginskih doklad rentnikom z dne 22. septembra 1930, št. 36084 se spreminja takole:

»Minimalne rente so naslednje: Invalidska renta znaša 3000 lir, starostna renta znaša 3300 lir, vdovska renta in renta najmlajše sirote brez očeta in matere znaša 2160 lir. — Za ostale sirote brez očeta in matere se rente računajo po odstavku C tega člena. Minimalne invalidske, starostne in vdovske rente se izplačujejo v gornji višini le tedaj, če bodo prejemki zavarovancev od 1. julija 1942 dalje višji nego te rente. V nasprotnem primeru se izplačujejo rente v višini povprečnih prejemkov v zadnjem letu zavarovane službe.

Clen 6. Točka 2. § 1 zakona o pokojninskem zavarovanju z dne 30. oktobra 1933, št. 42184 se spreminja takole: »ki dobivajo od istega službodajalca prejemke, upoštevajoč prejemke navedene v § 4 tega zakona, najmanj v višini 600 lir letno.

Clen 7. Plačilni razredi iz drugega odstavka § 4 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev z dne 30. oktobra 1933 se spreminjajo takole:

Plačilni razred	Letni dej. prejemki v lirah	Letni zavarovani prejemki v lirah
I.	600.—	3.000.—
II.	3.001.—	4.800.—
III.	4.801.—	7.200.—
IV.	7.201.—	10.200.—
V.	10.201.—	13.200.—
VI.	13.201.—	16.200.—
VII.	16.201.—	19.200.—
VIII.	19.201.—	22.200.—
IX.	22.201.—	25.200.—
X.	25.201.—	27.000.—

Clen 8. Prispevki iz četrtega odstavka § 39. zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev z dne 30. oktobra 1933 se spreminjajo takole:

Plačilni razred	Mesečno v lirah	Od prispevka odpade na službodajalca nameščencev
I.	30.—	30.—
II.	45.—	45.—
III.	60.—	57.—
IV.	90.—	72.—
V.	120.—	85.—
VI.	150.—	95.—
VII.	180.—	105.—
VIII.	210.—	115.—
IX.	240.—	125.—
X.	270.—	135.—

Clen 9. Prostovoljni zavarovanci se uvrstijo v razred, v katerem se prispevek najbolj približuje višini prispevka, ki so ga doslej plačevali.

Clen 10. Invalidska renta iz šestega odstavka § 10. zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev z dne 30. oktobra 1933 se spreminja tako, da znaša:

(1 = osnovna renta po 60 mesecih zavarovanja letno; 2 = osnovna renta po 120 mesecih zavarovanja letno; 3 = povečanje rente na leto po 120 mesecih zavarovanja; 4 = najvišji znesek invalid-

ske ali starostne rente po 40 letih zavarovanja letno.)

	1)	2)	3)	4)
I.	600	900	45.—	2.250
II.	900	1.350	67.50	3.375
III.	1.200	1.800	90.—	4.500
IV.	1.800	2.700	135.—	6.750
V.	2.400	3.600	180.—	9.000
VI.	3.000	4.500	225.—	11.250
VII.	3.600	5.400	270.—	13.500
VIII.	4.200	6.300	315.—	15.750
IX.	4.800	7.200	360.—	18.000
X.	5.400	8.100	405.—	20.250

Clen 11. Točka 8. § 10. zakona o pokojninskem zavarovanju z dne 30. oktobra 1933 št. 42184 se spreminja takole: »Mesečna renta se izplačuje tako, da se drobci do 50 cent. črtajo, zneski nad 50 cent. pa likvidirajo z 1 liro.«

Clen 12. Rente, včevši draginske doklade po pravilniku o draginskih dokladah z dne 22. septembra 1930 št. 36084, so naslednje:

Letni zavarov.	Če bi bilo zavarovanje ves čas v istem razredu izvedeno, po zavarovalnih letih prejemki	5	10	20	35	40
L.	L.	L.	L.	L.	L.	L.
3.000	3.000	3.000	3.000	3.528	3.864	
4.500	3.000	3.000	3.024	4.872	5.364	
6.000	3.000	3.000	3.780	6.024	6.864	
9.000	3.000	3.600	5.400	9.000	9.906	
12.000	3.600	4.800	7.200	12.000	13.332	
15.000	4.500	6.000	9.000	15.000	16.668	
18.000	5.400	7.200	10.800	18.000	20.004	
21.000	6.300	8.400	12.600	21.000	23.328	
24.000	7.200	9.600	14.400	24.000	26.664	
27.000	8.100	10.800	16.200	27.000	30.000	

Prva vrsta velja za I. plačilni razred, II. za drugi itd.

Clen 13. Za kritje zvišanja rent, ki je navedeno v členu 2. te navedbe, se Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani pooblašča, da za dobo enega leta, pričenši od 1. julija 1942-XX, predpisuje poslodavcem, v oddelku za obvezno in neobvezno zavarovanje, kakor tudi prostovoljnemu zavarovancem, omenjenim v § 33. zakona o pokojninskem zavarovanju, doklado na mesečni zavarovalni prispevek v višini 2% zavarovalnih prejemkov. Doklade bodo plačevali službodajalci in prostovoljni zavarovanci istočasno z zavarovalnim prispevkom in veljajo zanje isti predpisi kakor za obvezne prispevke.

Clen 14. Tabela, odobrena od bana dravske banovine z dne 6. junija 1934 št. 11256/1, ki se nanaša na ocenitev naravnih prejemkov, se spreminja kakor sledi:

1 = neopremljena soba ali soba, ki je obenem kuhinja; 2 = opremljena soba ali družinski stanovanje z eno sobo in priteklj; 3 = družinsko stanovanje dveh sob in priteklj; 4 = kurjava ene sobe v zimskem času; 5 = razsvetljava ene sobe; 6 = prehrana za eno osebo.

	1)	2)	3)	4)	5)	6)
A)	1200	1800	3000	600	120	5400
B)	800	1200	2000	600	120	5100
C)	480	720	1200	480	120	4600

A) velja, če je nameščencev službeni kraj Ljubljana; B) velja za kraje Cerkljica, Črnomelj, Kočevje, Logatec, Loč, Metlika, Novo mesto, Rakek, Ribnica, Vrhnika; C) pa za ostale kraje Ljubljanske pokrajine.

Clen 15. Pravico do izredne podpore iz člena 2. imajo tisti rentniki, ki so pridobili ali še pridobijo pravico do rente le na podlagi zakonite obvezne zavarovanja in ki prebivajo na ozemlju Ljubljanske in Reške pokrajine ali v starih pokrajinah kraljevine Italije.

Clen 16. Ta naredba, ki razveljavlja naredbo z dne 15. novembra 1941-XX št. 153, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino z veljavnostjo od 1. julija 1942-XX.

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu

Po dogovoru z zastopnicami in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisariatu spet predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobril.

Z odlokom VIII/2 št. 2090/1 Vis. Komisariata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka, 27. julija 1942-XX zjutraj dalje, dokler ne izide nov cenik.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Kislo zelje na drobno 3 L; kmečko kislo zelje 2.50 L; kisljaka 2 L; nova repa 1 L; zeljate glave 3 L; ohrovt 3 L; karfiola brez listov 5 L; buče 1 L; bučke 3.50 L; kumare 4 L; kumarice za vlaganje, večje, ki jih gre na kilogram 30 komadov, 8 L; majhne pa, ki jih na kilogram gre 125 komadov, 12 L; strožji fižol 4.80 L; grah 4.50 L; kolerabice 3 L; rdeča pesa 3 L; rdeči korenček brez zelenja 3 L; črna redkev 1.50 L; redkvice 3 L; osnaženi hren 4 L; šopek zelenjave za juho 0.25 L; peteršilj 4 L; zelena 4 L; čebula 2.50 L; šalota 4 L; česenj 5 L; glavna solata 3.50 L; radič 3 L; špinača 4 L; zelena paprika 10 L; rabarbara 4 L; novi krompir 2.25 L; breskve in marelice 6 L; liter borovnic 4 L; liter suhih bez-

Deljene uradne ure v državnih uradih

Rim, 25. julija. a. Duce je odredil, da se s 1. avgustom za ves čas trajanja vojne uvedejo v ministrstvih in vseh javnih uradih deljene uradne ure. Sedem normalnih uradnih ur se bo razdelilo takole: od 8 do 12 in od 16 do 19. Koder pa primanjkuje osebja in kjer je dela veliko, lahko osrednje uprave in pokrajinski uradi povečajo v izjemnih primerih čas uradovanja na največ 10 ur dnevno. V tem primeru je treba delovni čas razdeliti na dve enaki polovici. V nedeljo je dan počitka razen za neodložljive turnuse v nekaterih uradih.

Obvezna oddaja smuči

Službeni list dne 25. julija prinaša v 59. kosu: Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in glede na zahtevo vojaškega oblasti odreja:

Clen 1. Kdor koli ima po kakršnem koli nalogu smuči in k njim pripadajoči pribor kakor tudi kolce (smučarske palice), jih mora v osmih dneh do dne, ko stopi ta naredba v veljavo, izročiti: a) v mestu Ljubljana vojaškemu skladišču na Kodoljevem, b) v drugih občinah pokrajine poveljništvu vojaške posadke ali postaji kr. karabinierjev, če teh ni, pa županstvu kraja. Pri tistih, ki prebivajo v naseljih ali osamljenih hišah, od koder ni mogoč prenos do zgoraj omenjenih zbirališč, opravi odvzem okrajno oblastvo po predhodnem sporazumu s pristojnimi vojaškimi poveljniki.

Clen 2. Ob oddaji se izda prizadeti stranki prejemno potrdilo s podatki o izročenih predmetih.

Clen 3. Kršitelji določb te navedbe se kaznujejo, če dejanje ni huje kaznivo, z zaporo od treh mesecev ali v denarju do 5000 lir. Kazen se podeljuje v primerih prikrivanja. Za sojenje kaznivih dejanj po tej naredbi je pristojno Vojaško vojno sodišče višjega poveljništva oboroženih sil (Slovenia-Dalmazia) — oddelek v Ljubljani.

Clen 4. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Prijava dojenčkov

Prehranjevalni zavod Vis. komisariata za Ljubljansko pokrajino poziva vse družinske poglavarje, da dojenčke, rojene po 15. februarju t. l., kakor tudi vse one, ki so se po tem času prilestile v Ljubljano, prijavijo uradu za razdeljevanje mleka v Majstrovli ulici 10, ako tega še niso storili. To velja predvsem za dojenčke, ki so do sedaj prejemale mleko od mlekarice.

Prijava je izvršiti osebno pri zgoraj navedenem uradu med uradnimi urami (od 8—12 in od 16 do 18.30) in to najkasneje do vštete 31. t. m. Obenem je treba predložiti družinsko knjižico ali izpisek iz matične knjige in sporočiti točen naslov sedanjega dobavitelja mleka (mlekarice).

Novo navedbe za razdeljevanje vina

Dne 1. avgusta t. l. stopi v veljavo novi način razdeljevanja kontingentiranega vina na upravičence. Po tem načinu bodo mogli nabavljati vino direktno pri producentih v pokrajini ali pa pri dobaviteljih izven nje, vsi oni, ki so to v prejšnjih letih dokazano vršili. V to svrhu jim bo izročena nakaznica z vpisano mesečno količino vina, ki jim pripada, na podlagi katere si bodo mogli nabaviti vino pri svojem prejšnjem trgovcu-dobavitelju.

Kot dokazilo, da so si v prejšnjih letih resnično nabavljali vino direktno pri producentih v pokrajini, ali pa pri dobaviteljih izven pokrajine, naredba določa potrdilo o plačani trošarini in spremno boleto. To dokazilo je poslati Sindikatu, Gosposvetsk cesti 7, najkasneje do 31. t. m. Na dokaze, določene pozneje, se za avgust ne bo moči ozirati. Ta dokazila bodo prila v poštev šele za september.

Gospodarstvo

Postavitve podjetij v obvezno civilno službo

»Službeni list« z dne 25. julija prinaša v 59. kosu odločbe Visokega Komisariata za Ljubljansko pokrajino, po katerih se postavljajo v obvezno civilno službo naslednja podjetja:

Združene papirnice Vevče-Goričane-Medvode, d. d., Ljubljana; Dukič in drug, gradbeno podjetje, za dela prevzeta pri premovalniku Kočevje; Rižarna, d. z. o. z., Ljubljana, in trdka Azienda Generale Italiana Petroli, Ljubljana, Gledališka ulica 11.

Sprememba pri tvrdki Fr. Stupica, Ljubljana. Vpiše se vstop dipl. com. Stupice Leona v tvrdko, ki je s tem postala javna trgovska družba in sta sedaj javna družabnika: Irena Stupica, trgovka v Ljubljani, Gledališka ulica 11, in Stupica Leon, diplom. com. v Ljubljani, Karlovska cesta 1.

Spremembe v združenem registru. Člana upravnega odbora »Konsumnega društva Viče«, vpisane z d. o. j. c., Breskvar Rudolf in Kramarič Janez se izbirata, vpiseta pa se člana upravnega odbora Boltežar Franjo, uradnik tobačne tovarne, Postojnska 42, in Kastelic Jakob, državni uradnik, Bobenčkova 1.

Šport v kratkem

Pavla Nurmija so vprašali, kako misli o lahki atletiki, katere panoga se mu zdi največ vredna. Nurmij je na kratko odgovoril takole: »Teku čez drn in strn velja prvenstvo. Vsem športnikom je tako potreben kakor je potreben kruh ljudem.« O Nurmiju je znano, da spregovori le malo kdaj. Če se je javno izjavil za teke čez drn in strn, je verjetno, da jih bodo na Finskem še z večjo vneto gojili.

Še v tem poletju bodo priredili Japonci množično tekmovalje, pri katerem računajo z udeležbo 100.000 — ne gledalcev, pač pa tekmovalcev. Prireditve bo namenjena ljudem, ki so zaposleni v industrijskih podjetjih.

Francosi se vračajo k mednarodno veljavnim športnim predpisom. Le nekaj mesecev je veljala nova odredba, po kateri so za vojne čase skrajšali trajanje nogometnih in drugih iger za nekaj minut. Do novega predpisa je prišlo zaradi tega, ker so smatrali, da morajo v dobi pišle prehrane varčevati tudi s telesnimi močmi. Vodja francoske ljudske telesne vzgoje Carrera, sam profesor medicine, pa je nastopil proti časovni omejitvi športnih iger in prepričal merodajne kroge, da je normalno udeleževanje pod vedrim nebom tudi v časih pišle prehrane preje koristno in potrebno, kakor pa škodljivo.

Rostov

Rusko mesto Rostov, ki je po večerajšnjem nemškem vojnem poročilu padlo v nemške roke, leži ob južnem Donu ter je glavno mesto ruskega severnokavkasskega okrožja. Važno je kot pomembno pristanišče in znano po svoji industriji. Ožje mesto šteje danes nad 500.000 prebivalcev, s priključenim Nahičevanom pa skoro 600.000 duš. Razvoj mesta je zelo pospeševalo križišče najvažnejših ruskih prog iz Moskve in Kijeva dalje na Kavkaz ter veliko in moderno letališče ter je bilo na glasu kot važna posredovalna točka med industrijsko donsko kolino in med severnim Kavkazom, ki je zelo rodovitven. V mestu je tudi državno vseučilišče s štirimi fakultetami in bogato knjižnico, velik donski muzej za umetnost in starinoslovje ter močna radijska oddajna postaja. Od industrijskih obratov zavzemajo prva mesta velike tobačne tovarne, mlinska, usnjarska in železarska industrija, velike papirnice, ladje-delnice ter tovarna za izdelovanje cinkovega belila. V pristanišču je v poletnih in jesenskih mesecih živahen promet z izvozom žita, živine, mesnih izdelov in premoga. V zimskih mesecih, t. j. od novembra do marca meseca je pa zamrznjeno.

Za duhovnike in bogoslovce:

Čadež A.: Življenje govori. Zgledi za katehetski pouk in pouk krščanskega nauka. 512 strani L 37.—, vezana L 49.—
Grivec dr. Fr.: Krščanstvo in cerkev. 110 str. L 22.—
Grivec dr. Fr.: Kristus v cerkvi. 270 strani, L 21.—, vezana L 26.—
Guardini Romano: Sveta znamenja. 115 strani, L 14.—, vezana L 22.—
Kalan J. E.: Svetniške pridige. 249 strani. L 18.—, vezana L 26.—
Lukman Fr. dr.: Sv. Hieronima zbrana pisma. II. del, 292 strani, L 31.—, vezana L 37.—
Pivsek: Govori za šolsko mladino. 1-9 str. L 1130
Srebrnjers J.: Fajdiga: Jezus - duhovniku. 132 strani, L 15.—, vezana L 22.—
Snoj A. dr.: Uvod v sv. pismo nove zaveze. 188 strani, L 21.—, vezan L 29.—
Tomaž Kempčana: Hoja za Kristusom. 368 strani, vezana 22.—, fina izdaja L 0.—
Trstenjak dr. A.: Metodika verouka. Očrt verske pedagoške psihologije, 266 strani, L 42.—, vezana L 47.—
Ušeničnik dr. A.: Knjiga o življenju. 160 strani, L 20.—, vezana L 27.—
Ušeničnik dr. Fr.: Pastoralno bogoslovje. III. izpopolnjena izdaja. 167 strani, L 60.—, vez. L 76.—

Založba
LJUBSKJE KNJIGARNE V LJUBLJANI
Pred škofijo 5 in Miklošičeva cesta 5

Kronika diplomatskih zgodb in spletk:

DUNAJSKI KONGRES

Nekdo je začel pripovedovati, da so nekoč kralju Henrik IV. in njegovemu ministru Sullyju med baletom prinesli novico, da so Španci zasedli Amiens. Kralj se je obrnil k prelepi Gabrieli, ki je sedela ob njem, prijel jo je za roke in ji rekel: »Prelepa moja, sedaj moramo prekiniti s plesi in igrami, zajahati moramo konja in začeti novo vojno. Ljubezenskih iger je konec.«

Ta pripovedka ni mogla razveseliti tistih, ki so prišli na Dunaj samo zato, da bi se zabavali. Prav v teh dneh so veselice dosegle višek, ker je na Dunaj prišel vojvoda Wellington, ki naj bi nadomestoval lorda Castlereagha.

Toda vtis novice, da je Napoleon že prišel v Francijo in da ga niso obesili na prvo drevo, kakor je prerokoval Pozzo di Borgo, je na vse tako vplivala, da se nobena veselica ni mogla več razgibati. Bavarski kralj, ki je prejel od Napoleona največ nagrad, je bil sedaj najbolj besen in je Napoleona najstrastneje obhroval. Izjavljal in prisegal je, da bo vse svoje čete poslal v boj proti uporniku. Njegov sin se je jezil, zakaj niso zaprli Napoleona in Murata

in oba posadili na zatožno klop.

Avstrijski cesar je rekel ruskemu carju Aleksandru: »Vidite, Veličanstvo, kaj ste dosegli s tem, da ste ščitili pariške Jakobince.«

Car je odgovoril: »Resnica je. Da bi popravil svoje napake, sem sklenil svojo osebo in svoje čete postaviti v službo Vašemu Veličanstvu.«

Edini, ki je ostal miren, je bil Talleyrand, katerega so vsi opazovali s silno radovednostjo. Kralj Friderik Viljem ga je srečal in se silno razjezil nanj, češ da je bilo smešno takega človeka poslati v izgnanstvo na otok Elbo.

Talleyrand mu je mirno odgovoril:

»Bonaparte se je že sam obsodil. Pripravil si je konec.«

Ta Talleyrandov mir je šel ljudem takor na živce, da si ga niso znali razlagati. Zato so ljudje začeli govoriti, da je Talleyrand obenem z Angleži pripravil Napoleonov beg, da bi ga tako popolnoma uničil. Časopisi niso smeli ničesar poročati o dogodkih v Franciji, Talleyrand pa je bil tako tih in miren, da ljudstvo ni vedelo, kaj naj stori.

Toda zastopniki velesil se niso mogli dolgo prepuščati tej živčni krizi. Talleyrand je ohranil največji mir, hladno je presojal položaj in je delal tako, da so ljudje dobivali vtis, da je silno prepričan o svojem uspehu. Talleyrand je moral tako rekoč plesati na vrvi, ker je na Dunaju zastopal Burbone in Francijo, ki je Napoleonu pripravljala take sprejeme. Zaveznike je moral prepričati o tem, da morajo razlikovati med usodo Francije in usodo Bonaparte. Vojskovati se morajo proti Bonapartu (če bi bilo to potrebno) in ne proti

Francozom. Hotel je torej ohraniti koristi, ki si jih je že pridobil na kongresu.

Tej politiki pa so se postavljale na pot velike ovire in težave. Dne 13. marca so zavezniški vladarji vendarle podpisali izjavo, v kateri poudarjajo, da se ne bodo vojskovali proti Franciji, pač pa proti eni sami osebi — Napoleonu.

Ta izjava pa je bila nasilna in polna sovraštva in ni bila v skladu z diplomatsko uglajenostjo. Zdelo se je, da so vladarji to izjavo podpisali zato, da bi jo kdo prebral na kakšnem volilnem zborovanju. V izjavi so poudarjali, da se je Bonaparte postavil izven zakona, ko je zbežal z Elbe. Ker je Francijo pognal v nov vihar in požar, zanj tudi ne morejo veljati francoski zakoni. Nihče ne bo z njim sklepal miru ali pa podpisoval premirja. Izjava se zaključuje z besedami:

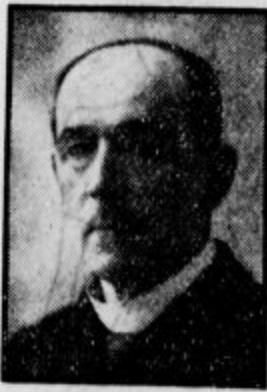
»Vesile poudarjajo, da se je Napoleon Bonaparte postavil izven vseh državljskih in socialnih zakonov. Ker je motil red in mir na svetu, zasluži maščevanje vsega sveta. Vesile tudi izjavljajo, da ostane v veljavi pariška mirovna pogodba z dne 30. maja 1814. Francijo opozarjajo, da naj se z vsemi svojimi silami zbere okoli svojega zakonitega vladarja, da se ne bi zgodilo, da bi Francija zopet padla v zločinsko besnenje.«

Ko se je Talleyrand tistega dne, ko so podpisali to izjavo, vzpenjal v kočijo, da bi se peljal k Metternichu, je rekel svojim tajnikom: »Pričakujte me pri oknih. Če bom zmagal, boste videli, kako bom vihtel listič skozi okno kočije. Od tega lističa bo odvisna usoda Evrope in Francije.«

(Dalje.)

Stolni kanonik Alojzij Stroj

zlato mašo danes zapoje — kot papežev prelat

Za zlato mašo ravno še pravi čas je iz Rima prišla velika, vesela novica, da je sv. Oče papež Pij XII. starejšino-seniorja ljubljanskega stolnega kapitlja, kanonika, presvetlega gosp. Alojzija Stroja imenoval za »hišnega prelata«! Njega svetosti! — Tega visokega odlikovanja se je morda še bolj kot skromni slavjenec razveselil ljubljanski stolni kapitelj, ki je v novem prelatu dobil nadomestilo za rajnega prelata — seniorja kanonika Sušnika; razveselila se je dolga vrsta duhovnikov, njegovih gojencev, ki jim je kot duhovni voditelj — spiritual — v bogoslovnem semenišču s prisrčno, kar ognjivo besedo in še mnogo bolj z živim, vsak dan bolj presenetljivim zgledom ustiral pot za nedosegljivim duhovniškim vzorom Kristusom; razveselili se njegovi stanovski tovariši, saj ga bo med duhovniki ljubljanske škofije težko najti, ki bi ga po zglednem, popolnoma nesebičnem delu, globokem pojmovanju vzvišene duhovniške naloge in nje čudovito vztrajnem in zvestem izpolnjevanju tako visoko odlikovanje moglo zadeti bolj zaslužno, kakor je doletelo novega gospoda prelata Alojzija Stroja; razveselila se je nepregledna množica teh, ki so bili deležni njegove nikdar omagajoče dobrote — ko bi bil s Pavlom tolikrat lahko vzdihnil: Kdo omaga, pa bi jaz ne omagoval? — dobrote, ki je v popolnem trpovanju sebe in vseh, kar je spreti dobil — saj imel tako nikdar nič ni in prav toliko ima še danes — in dajala ni samo njegova desnica, ampak tudi levica tako, da sama ni vedela — dobrote, ki jih je tolikanj notranje obogatila, pa jih tudi toliko vzgojila in jim pomagala, da so danes ugledni možje, spoštovani stebri v svojih strokah, ko svoje dni niso imeli, da bi z vinarji ali parami po arzetu pocingljali...; razveselili se vsi neštetni tički brez gnezda, ki so lačne ključke odpirali, pa jih je s ceste pobral, jih pod streho ugnezdil in zevajočim kljunom zrnja natresal, da so se — kakor tički pod nebom — vsak dan brezskrbno nabolali; razveselili se vsi, ki so v dušnih stiskah in dvomih, prihajali obteženi, pa jim kot božji namestnik s Kristusovo odpustajočo besedo bremen na ni le odvezal, ampak še srce razveselil, da so vsi olajšani odhajali — vsaj v srcu poskakujoč — eksultantes...; razveselili se stotine in tisoči, ki jim je v brsteh srca sejal božje seme, njih mlade duše — po Pavlovo — napajal s sladkim mlekom, pa previdno tudi z močnejšo hrano; razveselili se brezštevilni, vsi prisrčno hvaležni, da jim je — po Kristusovo — od dnevnega dela že ves truden pa jim še žrtvoval večer za večerom — sam s Pavlom ves slaboten, do smrti dognan, z dela še vračajoč z opotekajočim se korakom — da je nje napravil močne za neusmiljeno, trdo življenje; razveselili se vsi ti, ki se v svoji verni modrosti znal pred njimi napraviti nevednega, da je nje pridobil za

¹ Pomen: predstojnik papeževnega doma, ali: načelnik papeškega dvora.
² Nazadnje pa ne najmanj.

Zlata maša pri frančiškanih

V nedeljo ob 11 dopoldne bo v frančiškanski cerkvi v Ljubljani slovesna zlata maša, ki jo bo daroval preč. g. Viktor Šega. G. zlato-mašnika pozna vsa Ljubljana, saj že opravlja nad 10 let najbolj obiskano ljubljansko službo božjo, namreč enajsto, akademsko sv. mašo pri frančiškanih. Prav zato bo pa tudi slovesnost zlata maše ob tej uri: med onimi verniki, ki so vsako nedeljo pri njegovi daritvi.

Slovesen vzhod bo ob trideset na 11 iz samostanske porte po sredi cerkve do glavnega oltarja. Sprevod bo tvorila Frančiškova mladina v svojih pestrih uniformah in pa velika asistenta. — Jubilanta bo pozdravila Riharjeva zlatomašna pesem, ki jo bo zapel akademski cerkveni pevski zbor, ki vsako nedeljo poje pri sv. maši g. Šega. Takoj po prihodu pred glavni oltar bo spregovoril jubilejno besedo župnik p. Krizostom. Potem se začne sv. daritev, med katero bo akademski zbor prepeval Mavovo latinsko mašo na čast sv. Vincenciju. Na koncu sv. maše bo zahvalna pesem.

Popoldne ob 4 bo imel g. zlato-mašnik slovesne liturgije z blagoslovom, nato pa bo delil zlatomašne spomine.

Živilski trg založen s sadjem

Ljubljana, 24. julija.

Na sobotnem trgu so gospodinje lahko izbirale sadje, ki ga je bilo prav mnogo na vseh branjevskih stojnicah. Včeraj je bilo namreč pripeljano do 5 vagonov raznega sadja iz Italije, v prvi vrsti lepih in sladkih hrušk, kakor tudi mnogo ringlojev. Sadje je šlo dobro v kup. Te dni so prišle prvič na trg tudi melone, ki so bile po 9 lir kg. Nekaj je bilo tudi podolgovatih pomaranč, ki so prišle iz Katanije in stanejo po 9 lir kg. Na trgu je bilo danes tudi precej limon. Na drugem otoku je bilo dokaj zelenjave in zgodnjega sočiva. Bilo je nekaj glavnate solate. Lep korenček je bil na izbiro. Veliko je bilo popraščevanje po fižolu. Vedno več je na trgu domačih zeljnatih glav, ki so po 3 lire kg.

Danes so Ljubljankinje in Ljubljanci pokupili izredno mnogo rož in cvetja, posebno nagegljnov, gladiol in drugih dehtenih rož. Danes je namreč sv. Jakob in jutri je sv. Ana. Anice se bodo jutri pač razveselile vseh daril in poklonjenih šopkov. Drugače ni bilo na trgu nikakih posebnosti. Stalni obiskovalci trga, ki se zbirajo okoli slavnega, pri nekdanji Mahrovi hiši, samevajočega kostanja, so ugotovili, da se je ta kostanj začel tudi sušiti, kakor se suše akacije. Polovica kostanja je že dobila rumeno listje.

Nove uniforme policijskih stražnikov

Od danes nosijo bivši jugoslovanski policisti uniforme italijanskih mestnih stražnikov, toda z ilirskim grbom na kapi: tri zvezde in pozlačen polmeseč na sinjem dnu.

— Vsem, ki so pokojnega gospoda Ivana Košenino spremlili na zadnji poti, iskrena zahvala. Sv. mašo zadušnico za pokojnega bo daroval zlato-mašnik g. Šega v sredo 26. t. m. ob 10 dopoldne pri glavnem oltarju v cerkvi Mar. Oznanjenja. — Košeninovci.

Kristusovo vednost; znal sebe ponižati, je laže druge povzdignil; razveselile se — last not least? — naše cerkve, ki jim je leto za letom naklinal potrebna oblačila, da se je v najubožnejši dostojno opravljala skrivnostna daritev, ki jo ljubi z vedno rastočim spoštovanjem...

Naj Vam, presvetli gospod prelat za vezilo današnji dan bo vesela zvest, da Vašo slovesnost radostno praznuje vsa verna ljubljanska škofija — od nje najvišjega pastirja, ki Vas je sv. Očetu za visoko odlikovanje priporočil — do bosopetega siromačnika — brezdomca, ki ga je dosegla Vaša dobrot — vsa škofija radostna z Vami, Bogu in sv. Očetu srčno hvaležna za dvojno izredno milost: da morete zlato mašo peti — kot papežev prelat...

Prelat Al. Stroj, stolni kanonik, bo v nedeljo, 26. t. m. ob pol 10 v stolnici pel svojo zlato mašo. Slavnostni govor bo imel prevzvišeni gospod ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Stolni zbor ob spremljevanju orkestra za to slovesnost zapoje veličastno Haydnovo marija-celjsko mašo s polnim orkestrom, trobentami in pavkami, za blagoslov pa Riharjev vzneseni, visoko patetični »V zakramentu«.

Zadnje maturantke mestne ženske gimnazije

Ljubljana, julija.

Zadnji smo poročali, da je letos na mestni ženski realni gimnaziji zadnja matura in abiturientke, ki odhajajo sedaj s tega zavoda, so pač zadnje, kar jih je dal ta zavod v 35 letih svojega obstoja. Pred kakimi 40 leti ni bilo nikakor poskrbljeno za vzgojo ljubljanske ženske mladine, saj so celo ljudske osele za deklice morale vzdrževati redovnice, za višjo izobrazbo pa naša dekleta niso imela prave prilike. Zato je ljubljanska mestna občina že l. 1896. osnovala višjo mestno dekliško šolo, ki se je l. 1907 pretvorila v višji mestni dekliški licej s šestimi razredi. Mestna občina je tudi sezidala res okusno poslopje po načrtu znamenitega arhitekta iz dobe pred prvo svetovno vojno prof. Maksa Fabianija. Za to poslopje je mestna občina žrtvovala okoli 300.000 zlatih kron, znani meren Josip Gorup pl. Slavinski pa je podaril 100.000 zlatih kron. Poslopje je pri otvoritvi blagoslovil p. Hugolin Sattner, slavnostni govor pa je imel tedanji župan Ivan Hribar, ki je naglašal skrb mestne občine, da naj bo ženska sred-

Zadnja matura mestne ženske realne gimnazije je v dveh dvorinah mestnega muzeja v Turjaški palači

Kako in kje spravlja kmet pridelke

Ljubljana, 24. julija.

Zemljepisci in narodopisci imajo ve načinov, kadar določajo značilnosti kakega naroda, ljudstva, pokrajine in zemlje. Eden teh načinov je opis gospodarskih shramb, kar velja za sleherni še tako visoko kultivirani in civilizirani narod, kakor tudi za zadnje divjaško plemo. Po načinu gradnje gospodarskih shramb, skladišč živil, so nekateri etnografi tudi določali stopnjo civilizacije med posameznimi narodi. V tej razpredelnici in po tem načinu bi naše ljudstvo in pa Ljubljanska pokrajina v resnici dosegla kar visoko mesto, zakaj gospodarske shrambe so pri nas na tako lepi stopnji ter je način njihove graditve že tako ukoreninjen med nami, da more biti na primer naš kmet nanj kar ponosen.

Za naše kraje je predvsem značilen kozolec. Podobne stavbe imajo seveda tudi drugi narodi, toda ne na ta način grajenih. Kdor pride prvič v naše kraje, mu že pade v oko najprej kozolec, bodisi enostaven grajen, bodisi dvodelen ali zložen. Ko so naši pradedje gradili prve kozolce, jih niso postavljali kar tako na slepo, temveč vse po preudarnem računu in premisleku. Ozirali so se na nebesno stran, na krajevne razmere, izostavljenost proti burji in drugim vetrovom, na obliko in položaj tal. Zakaj kozolec je bil za našega kmeta vedno hkrati sušilnica in skladišče, bodisi žita, sena, slame, krmil in podobnega. Stari kozolci so bili, enako, kakor naše stare kmečke hiše, kriti po večini s slamo. Toda pogosti požari, — saj skoraj vsak dan zvemo o kakem gorečem kozolecu, ki so ga zaneli ali otroci ali potujoči berači, — so povzročili, da so kmetje pričeli v novejših desetletjih kriti kozolce z opeko ali z eternitom. Še vedno pa so ostale na kozolec lesene late, namreč dolgi, ozki drogovci, na katere povešajo sušeni pridelke. Za naše razmere je kozolec res stara, duhovita in edino primerna iznajdba, ki pomaga kmetu shranjevati letino. To značilnost, namreč naš kozolec, so opisali že razni ugledni znanstveniki, domači in tuji. Univ. prof. dr. Melik mu je posvetil celo obravnavo. Sedaj, ko kmetje zopet spravljajo svoj pridelok, je res vredno, da se prizna tudi kozolec v našem gospodarstvu častno mesto.

V Ložki dolini pa poznajo še drug način sušenja in shranjevanja žita, sena in podobnega. To so ostrnice. V ljubljanski okolici in tudi po Dolenjskem ne vedo za ostrnice. Celo naš pesnik Oton Zupančič se je pred leti, ko je šel na počitnice v Ložko dolino, začudil ostrnicam ter jim je posvetil cel ciklus pesnitev v »Ljubljanskem zvoncu«. Ostrnice so namreč drevesna debela z okrnji. Na te okrnke kmetje Ložke doline spretno obešajo žito in seno, plast nad plastjo, tako, da je varna tudi v najhujšem dežju in burji. Celo kadar nasatnejo v Ložki dolini običajne je-

60 letnica krščanske matere

Te dni praznuje svojo šestdesetletnico in goduje gospa Ana Popit, zglebna krščanska mati 11 otrok. Po rojstvu in življenju je prava Vičanka, ki ima za seboj 28 let težkega dela v tobačni tovarni. Trdo delo ter skrbi in trpljenje z otroci pa ji niso vzele ne telesnih ne duševnih moči, tako da obhaja svojo šestdesetletnico zdrava in krepka, in je živ dokaz, kako ji je bila mnogo-

števila družina v blagoslov. Od njenih otrok jih živi še osem, pet fantov in tri dekleta, od katerih je večina že pri svojem kruhu in v krogu svojih mladih družin. Njen mož pa je lansko leto dopolnil šestdeset let.

Tej vrli krščanski materi želimo, da bi ji Bog po vsem trpljenju in težavah sedaj naklonil še lepo vrsto mirnih in lepih let, ki jih je s svojimi dolgotrni trudi in trpljenjem res zaslužila. Bog jo živi!

nja šola v Ljubljani vzgajališče skrbnih družinskih mater in izobraženih žena. Ta želja se je pokojnemu ljubljanskemu županu v polni meri izpolnila, kar moremo trditi danes, ko je zavod tik pred ukinitvijo.

Mestni licej se je l. 1920 pretvoril v popolno žensko realno gimnazijo. Pred osmimi leti pa se je bivša jugoslovanska država le odločila, da ustanovi v Ljubljani državno žensko realno gimnazijo in tako razbremeni mestno občino, kateri je bila ženska gimnazija res veliko denarno breme, saj je samo vzdrževanje veljalo mestno občino zadnja leta okoli 600.000 lir. Državna ženska realna gimnazija bo imela v jeseni že osmi razred ter bo torej popolna.

Mestna ženska realna gimnazija se je polagoma v osmih letih ukinjala in opuščala, tako da je imela to šolsko leto samo osmi razred v treh paralelkah. Mladim dekletom, ki sedaj še opravljajo izpite pred maturitetno komisijo, želimo torej največ uspehov, saj se ta dekleta tudi zavedajo, da niso navadne maturantke, temveč zadnje, za katerih vzgojo je skrbela ljubljanska mestna občina!

Poziv bogatim!

Naša doba je postala podobna oni, ko je med tuljenjem pregnancev in zublji požarov propadal stari rimski svet, da bi dal prostora razvoju novega reda; gotovo ji je podobna z ozirom na velikansko zmedo na političnem, socialnem in gospodarskem področju.

V času burnih vpadov so se dvignili cerkveni očetje in opozarjali zmedene duhove na nekatere načelne smernice ter vzbujali velikodušnost bogatih do njihovih revnih bratov; opozarjali so jih na dolžnosti naravne in nadnaravne skupnosti s pozivom, ki je bil včasih bolj žalosten, včasih pa tudi bolj oster, in so se pri tem posluževali na eni strani čuta evangetijske ljubezni, na drugi strani pa so kazali tudi na razumno razsodnost pogana.

Njihov poziv in pomoč, ki mu je sledila, sta nekoliko izpolnila brazde, ki jih je preobrat globoko zarezal med redkimi bogatimi, ki so se zaradi negotovosti časa trdosrčno zapirli v svoje hiše na deželi, v vinograde in kašče, ter med brezmejno revščino, gnano v lakoto in obup, predvsem zaradi neurejenega gospodarskega okolja.

Zlasti pa so očetje — največji, kar jih je imela Cerkev — opozarjali na izvor in namen bogastva. Bogastvo — so zabičevali — izhaja od Boga; On nam ga je dal, da ga upravljamo, pa ne v našo izključno korist, marveč (po miselnju sv. Hilarija), da moremo z njim izvrševati dobra dela, zavedajoč se, da je raba vseh stvari skupna vsem ljudem.

»Od Boga,« je razlagal na drugem mestu sveti Bazilij Veliki v istem smislu, »od Boga prihaja rodovitnost zemlje, toplota, ki oplaja zrak, obilnost setve, sodelovanje živine in vsakršna pomoč pri poljedelstvu. Nasprotno pa izhaja od človeka osterost v vedenju, sovraštvo in samoljubje. Tako odgovarja človek svojemu Dobrotniku in pozablja na skupnost narave ter na dolžnost, dajati odveč revnim.«

To dajanje — vračanje (pravijo očetje) — odviska ni toliko dejanje ljubezni, kakor pa zapoved pravičnosti. Saj pravi sveti Ambrož: »Če daruješ revežu, je tako dejanje usmiljenja pravičnost. Revež je tebi enakovreden. In bila bi krivica, da ne bi prišla pomoč od tovariša prav tedaj, ko hoče naš Gospod Bog napraviti iz te zemlje skupno posest za vse, ker naj njeni sadovi služijo vsem!«

»Kar se godi pred našimi očmi,« vzdihuje, »je podobno koncu sveta. Huni se vračajo proti Alanom, Alani proti Gotom, Goti proti Sarmatom; in Goti stiskajo tudi nas v pregnanstvu v Iliriku, stiska pa kar ne neha.« »Živimo ob prepadu sedanja dobe: pred njim pa hite po svetu strašne bolezni. Svetovna bolezen je lakota, svetovna bolezen je epidemija, svetovna bolezen je pregnanjanje.«

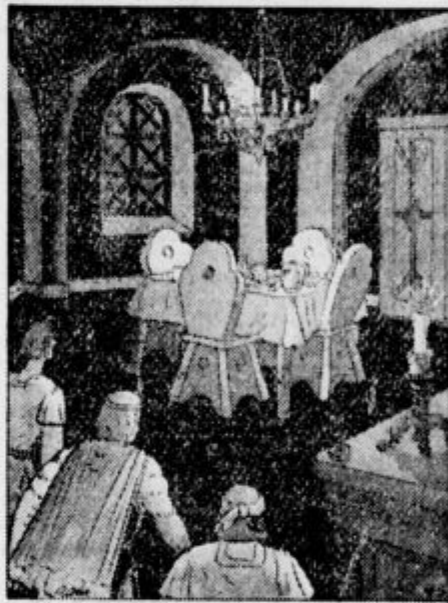
(Iz »Osservatore Romano«, 12. VII. — Igino Giordani.)

Dolgin - Debeluh - Ostrogled

Risbe: ROM — Besedilo po K. J. ERBENU

45.

IN PRIDEJO V OBEDNICO, KI JE BILA ŽE PRIPRAVLJENA ZA VECERJO.

46.

SEDEJO K MIZI, DA SE OTESCAJO OD DOLGE HOJE, IN ČAKAJO, KAJ SE BO ZGODILO POSLEJ.

Ali si se že naročil na najboljši tednik »Domoljub«?

Po dolgi poti je svila pripotovala v Evropo

Prva doba, v kateri je začel prodirati zahod proti tedaj bogatemu in naprednemu vzhodu, je bil čas Aleksandra Velikega, ki je zaključil perzijske poskuse prodreti v Grčijo z zmagovitim pohodom, ki je podvrnil grški kulturi ogromno ozemlje, ki je segalo od oaze Šiva do bregov reke Inda. Tedaj sta prvič prišla v stik kontinenta, ki po pravici že od nekdaj veljata kot najpomembnejši celini sveta. Na žalost je po Aleksandrovi smrti razpadlo to veličastno kraljestvo in kmalu za tem je bila Macedonija z Grčijo že rimska pokrajina. Aleksandrovo kraljestvo je zamenjal rimski imperij. Pod vladjo cesarja Trajana (v letih 98 do 117 po Kr.) je doseglo rimsko carstvo svoj največji razmah. Segalo je daleč v Azijo, Armenijo, Mezopotamijo in Sirijo so poslušale ukaz Rima.

V tej smeri ob vzhodnih obalah Sredozemlja, ob sirski obali, je že od nekdaj vodila stara karavanska pot, ki se je tu tudi končala. V starih dobach je ta karavanska cesta bila najpomembnejša prometna žila, po njej sta vzhod in zahod preplavljala svoja bogastva. Ta karavanska cesta je vodila daleč naprej v Azijo, ki je že od nekdaj valila zahod s svojimi bogastvi. Ta karavanska ce-

sta se je začenjala nekje daleč na srednjem Kitajskem v kasnejši Mongoliji, se nato razcepila v dve veji, ki sta se zopet združili. Najvažnejša smer te ceste se je na poti iz Kitajske proti zahodu vzpenjala na »strehu sveta«, na Pamirsko visoko planoto, ki dosega višino 4000 m. Tu se je vila med zaledenimi prelazi in se grizla mimo prepado in skozi soteske, dokler ni prišla v Samarkand in naprej v Teheran v Perzijo. Od tu je krenila v plodne ravnice med rekama Tigris in Evfrat, nato pa je prečkala puščavo, ki jo je ločila od Sirije in končno tako dosegla Damask — Bližnji vzhod, odkoder se je razlivalo bogastvo vzhodnih dežel naprej po sredozemskim obalah starega veka.

Na tej dolgi cesti je bil skozi stoletja najbolj dragocen tovar svila, svileni blago. Srednja Kitajska je bila tedaj edina dežela na svetu, ki je poznala skrivnost prave svile. Ni bilo naroda, ki bi vedel, da je drobna gosienica izdelovalec svilenih nit, v katere se prav te zaprejo, preden naj nastopi stanje, ki naj jo spremeni v metulja. Kdor koli izmed bogatašev na zahodu se je hotel oblačiti v tako skrivnostna in čudovito šelesteča svilena oblačila, je moral z zlatom odtehtati svilo,

Zrcalo

Japonska parabola.

Neki kmet se je odpravljal na potovanje v mesto onkraj svete gore. Ko se je poslavljaj od svoje mlade žene, jo je vprašal, kaj naj ji prinese za spomin. Žena mu je dejala, da si želi glavnik, in na možovo vprašanje, kakšen bodi ta glavnik, je pokazala na večerno nebo, kjer je prvi krajec plaval v srebrni luči.

Kmet se je odpravil na pot. Čez nekaj dni je prišel v tuje mesto, opravil je ondi svoje kupčijske posle, kar je trajalo nekaj dni, in se je pravkar hotel vrniti domov, ko se je spomnil, kaj je ženi obljubil. Zato je vstopil v trgovino, kjer je bilo mnogo takih reči, ki razveselijo žensko srce. A kupčijski posli so mu tako zmedli glavo, da zdaj ni prav nič vedel, da si je njegova žena zaželela glavnik. Le tega se je spomnil, in je to tudi v trgovini povedal, da naj ima darilo obliko lune.

»Potem bo pa to zrcalo!« je menil trgovec, pri čemer je pokazal na nebo, ki se je blestelo v mesečini.

»Brez dvoma,« je potrdil kmet, »Saj zrcala še nikoli ni imela.« Zatorej je kupil zrcalo, se odpeljal v svojo vas in je izročil svoji srečni ženi prineseno darilo. Žena pa, ki ni bila še

svoj živ dan videla zrcala, se je zelo prestrašila in je jokaje pritekla k svoji materi.

»Le zakaj se jokaš?« jo je vprašala mati.

»Zato, ker je moj mož prinesel neko žensko v hišo.«

»Kako to?« je vzkliknila mati, vzela zrcalo in pogledala vanj.

»Le kako se moreš zaradi tega jokati!« je očitaloče dejala hčeri. »Saj to je prav stara in grda ženska!«

Nekaj besed o vkuhanju

Vkuhaš le sveže sadje. — Če sadeži, bodisi zelenjadni ali sadje — pred vkuhanjem dolgo leži, se segrejejo in začno razkrajati. Tako pa nič več ne začne segrevanje, da bi se zatle glivice. Zato je treba vkuhati samo sveže in povsem nepoškodovane sadeže!

Ali se vkuhani sadeži pokvarijo v vlažni kleti? — Vлага in plesen ne moreta do vsebine v dobro zaprtem kozarcu, lahko pa pokvarita gumijasti obroček in tako utegne skozenj vha-hajati vlaga v kozarec, ki vse pokvari. Če je klet zelo vlažna, je dobro, da jo prežveplamo ali postavimo vanjo posodo z negašenim apnom. Prav je tudi, če vrh vsega pokrijemo kozarec še s časopisnim papirjem.

Križanka št. 45

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20			21				22					23			24			
25				26				27					28			29		
30	31		32	33			34	35			36	37		38				
39		40	41		42	43			44	45			46	47		48		
49				50			51				52				53			
54					55			56				57						

Vodoravno: 1. kmetško bogastvo, 7. spomladansko delo, 12. finski pristanišče, 15. germansko božanstvo, 20. telefonski klic, 21. evropsko gorstvo, 22. starorimski govornik, 23. ruska reka, 24. jutranja zarja, 25. japonski otok, 26. slovanski vladar, 27. policist, stražnik, 28. del obraza, 29. del sohe, 30. živa stvar, 33. nevestin delež, 35. umeten človek, 37. nekdanja Ljubljana, 39. spoma, okov, 41. moško ime, 43. kmečko orodje, 45. pijanec, 47. starogrški pesnik, 49. trojanski junak, 50. vojvodinski kraj, 51. okusna pijača, 52. gozdna žival, 53. žensko ime, 54. ameriški denar, 55. nadav, del plačila, 56. upanje, 57. izdelovalec copat.

Navpično: 1. ukaz, povelje, 2. žensko ime, 3. slovenski pesnik, 4. štajerski kralj, 5. akademski študij, 6. romunsko mesto, 7. kuhalna priprava, 8. Cankarjeva zbirka pesmi, 9. domovina terana, 10. del ozračja, 11. slap, 12. azijski polotok, 13. gozdno drevo, 14. del obraza, 15. obsavski kraj, 16. vrsta setve, 17. električni izraz, 18. svetopisemska oseba, 19. kavarniški uslužbenec, 31. živinska

krma, 32. pripadnik izumrlega naroda, 34. pripadnik izumrlega naroda, 36. del človeka, 38. obljuba, 40. zelišče, bil, 42. pesniška oblika, 44. svetopisemska oseba, 46. mladika, odrastek, 48. maloazijska gora.

Rešitev križanke št. 44

Vodoravno: 1. katoličan, 10. oseje, 15. Kemal, 20. otok, 21. Orel, 22. obed, 23. Etolija, 24. Man, 25. atašé, 26. rame, 27. Zala, 28. rak, 29. očak, 32. Ivan, 33. arijanec, 36. ost, 38. ležaj, 41. Aragonija, 45. sobar, 47. Eda, 48. ded, 49. epika, 51. čula, 52. Lada, 53. carinik, 54. obara, 55. dar, 56. Adam.

Navpično: 1. komolec, 2. ata, 3. tona, 4. Oka, 5. Loti, 6. Iravadi, 7. češarek, 8. Alena, 9. nota, 10. oba, 11. seminar, 12. odevica, 13. jeza, 14. etan, 15. kolesar, 16. Ela, 17. mir, 18. Ajas, 19. lak, 30. čeda, 31. kadi, 34. roka, 35. cola, 36. obad, 37. tram, 39. žar, 40. jen, 42. gib, 43. Jud, 44. Ala, 46. Ada, 50. Po.

ki so mu jo pripeljali z Daljnega vzhoda. Celo leto dni je potovala karavana, preden je iz Kitajske po križih in težavah prispela v Damask, kjer so svilo že prevzeli Rimljani. V drugem stoletju po Kristusu je bilo na tej karavanski cesti kaj živahno. Rimljani, ki so tako ljubili razkošje, so vedno sproti kupili dragocene tovore, čeprav so tedaj dan za dnem prihajale vedno nove karavane s tovari svile. Ko pa je nato rimsko cesarstvo začelo propadati, ko so se njegove meje začele pomikati nazaj proti zahodu, je začel pojemati tudi promet na tej cesti.

Ko je končno Kitajska, ki je do tedaj edina poznala skrivnost izdelovanja svile, izgubila to tajno, je hkrati z razpadom rimskega cesarstva karavanska cesta zgubila na pomenu. Že leta 600 po Kristusu so v Bizancu poznali svilopreko, okrog leta 1000 pa so jo že poznali v Španiji. Tako je starodavna karavanska cesta padla v pozabiljenje, čeprav so jo v kasnejših dobah še večkrat uporabljali. Pomembna pa je ostala ta smer še danes in dogodki zadnjih let nam dovolj jasno pričajo, kako važna je ta bližnjica na vzhod.

Podatki o vojnih izgubah

Nemška uradna statistika je objavila podatke o nemških izgubah v sedanji vojni od začetka do konca junija 1942. V 34 mesecih sedanje vojne je nemška vojska vsega skupaj izgubila 313.135 mrtvih in 720.398 ranjenih ter 92.899 pogrešanih. Poučne so številke o vojnih žrtvah glede na posamezne pohode. V vojni proti Poljski je padlo 10.572 nemških vojakov, 30.322 je bilo ranjenih, pogrešanih pa 3404. V pohodu na Norveško je padlo 1317 Nemcev, ranjenih 1604, pogrešanih 2375. V vojni proti zahodnim državam je padlo vsega skupaj 27.074, ranjenih je bilo 111.034, pogrešanih pa 18.384. V balkanski vojni je padlo 1107, ranjenih je bilo 3752, pogrešanih 385. Zavzete Krete je zahtevalo 1353 mrtvih, 1919 ranjenih in 2621 pogrešanih. Bojni pohod proti sovjetski Rusiji je zahteval do konca junija 271.612 mrtvih, 571.767 ranjenih in 65.730 pogrešanih. Zanimiv je pregled žrtv na ruski fronti v lanskem poletju, v zimi in v letošnji pomladi. Od začetka vojne z Rusijo do 1. decembra lani je padlo 162.314 vojakov, v zimski vojni je padlo do konca aprila 88.977 vojakov, v maju in juniju letos pa 20.321 vojakov. V primeri s temi številkami, ki dovolj jasno dokazujejo, kako moderno sodobno vojskovanje pod vodstvom najboljših spretnih poveljnikov varčuje z dragocenimi življenji, govore vse bolj strašno resnice številke iz prejšnje svetovne vojne, ki je v 51 mesecih zahtevala od nemškega naroda neprimerno več žrtv. V prejšnji svetovni vojni je zgubila nemška vojska 1.808.505 vojakov, 4.248.000 je bilo ranjenih, 994.000 pa je bilo pogrešanih. V nemško-francoski vojni leta 1870. in 1871., ki je trajala sedem mesecev, pa je imela Nemčija prav majhne izgube. Padlo je 82.268 vojakov, ranjenih je bilo 68.488, pogrešanih pa 12.854.

Revmatizem si pozdraviš z — bliskom

Ze zdavnaj je znano dejstvo, da elektrika vpliva na človeško živčevje in povzroči ondi spremembe. Zdravilstvo pa še ni na jasnem, kateri električni tokovi so pri tem merodajni — ali močnejši ali slabotnejši. Ves nauk o zdravljenju z elektriko pa temelji na tem, da je jakost uporabljive elektrike primerno določena. Da človeka strela ubije, je obče znano, malo je pa primerov, da bi blisk zdravilno vplival nanj. Neki bivši vojak z Madžarske, ki je bil v svetovni vojni 1914—18 močno ranjen in je imel odtlej hud revmatizem v hrbtu in križu, je lani ob hudi uri slonel na oknu in je opazoval nevihto. Tedajci je treščilo na vrt tiste hiše. Pretres je bil tako hud, da se je tisti opazovalec le polagoma osvobodil. Ko se je nato premaknil, je v svoje veliko začudenje opazil, da ga križ nič več ne boli.

Glede na take in enake primere so postali poskusi nekega čilskega znanstvenika, ki se zdaj bavi z njimi, prav posebno zanimivi. Omenjeni znanstvenik skuša s posebnimi »pastmic«, ki jih ima nastavljene v gorah, »loviti« strela in skuša njeno električno jakost odvajati v svojo bolnišnico, jo ondi primerno oslabil in uporabljati v zdravstvene namene. Prepričan je, da je elektrika strela bliska bolj zdravilna kot umetno pridobljena elektrika.

Studentovska smola

»Veš, take smole pa že dolgo ne. Pred štiri najstimi dnevi sem pisal domov, naj mi pošljejo vendar denar, ko imam tako lepo priložnost kupiti poceni leksikon. No in včeraj sem dobil od doma velik zaboj s pohvalnim pismom, da je prav, da se tako zanimam za znanost, zraven pa cel komplet leksikon.«

Anica in Micka sta begali iz kuhinje na vrt, na verando, v salon. Prihajali so starci, komaj loveč sapo, in z njimi starke, prihajale so žene z otroki, pestunje z vozički, dijaki in dijakinje s knjigami, dekleta, fantje, delavce se je spotoma ustavil, učitelj je pripeljal svoj neugnani drobiž iz šole — Ljubljana v vsej pisanosti svojih stanov se je filmsko prikazovala, da sva s prijateljem pozabila na buško vino.

Marko jo je popihal s Čadovim Joškom na grič in tam sta z lokom streljala v sonce in pisala na piščalke iz kostanjevih mladik.

»Ni napadno tu!« je menil prijatelj in se sladkal z buškim vinom.

Mize so se praznile in polnile. Mati je pripeljala vso družinico na sonce, naročila kruha in se primaknila k mizi blizu gugalnice. Otroci so se na kruh pozabili, tako jih je izmamila gugalnica.

Kar po pet miz pod kostanji so zasedli šolarji. Z vodo so zadovoljni.

Sonce se smeje, na Rožniku pa zvoni mrliču. Zeleni macesni kimajo, breze pa trepetajo in pomežikujejo vetru in vrani, ki se je osamljena pripeljala čez Drenikov vrh in nekam med tivolske smreke. Krakala je in krakala, ni pa mogla priklicati svoje družice.

»Veš kaj, Janez, zadel si jo z Čadevjem. Mesto je vrag!« je zastokal prijatelj in se nekam zamislil, morda ga je prevzel zvonjenje, ki je molilo in prosilo in prebujalo v srcih že pozabljeno pobožnost in mehkobo.

»Vem!« sem zamomljaj in gledal sence, ki so se začele večati. Pod brezami so se ulegle temačne lise in se razvlekale in nekje tam za Rožnikom se je skrilo sonce in mežikalo skozi veje smrek, kostanjev in brez.

Vrt se je praznil in pojenjavalo je tudi beganje po kuhinji. Z Rožnika so se vracala s soncem nadahnjena dekleta in po drobnem pesku so njihovi koraki kar peli.

»Bog daj dober večer!« je prikrevsal v kuhinjo starček, ves upognjen, neobrit in zasopel.

Poletni plašči

Kadar je poleti hladno, si oblečeš lahek plašč, ki je iz svetlega platna, iz flanele ali svile. Če je obleka pisana, je tozadevni plašč zelo eleganten in oboje skupaj tvori lično celotno oblačilo (komplet).

K lahki obleki (1) spada svetli, bluzasti plašč iz platna (4). Lahko je za vratom tudi zaprt; hrbet je malce mahedrav. K plisirani, vzorčasti svileni obleki (2) prav lepo spada preprost plašč iz flanele (3).

Sovražnika

Španci in Portugalci se že stoletja dolgo nič kaj radi ne vidijo. Neki portugalski velikaš je pisal španskemu velikašu pismo in ga je v njem nazival »Vaša milost«. Španec je odgovoril z nazivom »Vaša ekselencija«. Nato ga je tudi Portugalci imenovali v svojem pismu »Vaša ekselencija«, a na to ga je španec nazival v svojem pismu »Vaša milost«. — Portugalci se je to zdelo že preneumno in je Španec odkrito vprašal, zakaj si izbire zmeraj drugačen naziv, kot je tisti, ki mu ga dá.

»Meni ni nič za naslove,« je odvrnil Španec, »toda nočem, da bi imela oba enega in istega!«

»Bog daj, očale!«

»Spal bi rad, ali bi mi dovolili prostor v hlevu?« je zaprosil gospodinjjo.

»Lahko!«

Starček se je oddahnil in zlezel na stol, da ga je bilo komaj videti.

»Od kje pa, očale, od kje?« sem ga pobaral, ko je izpraznil kozarec. Natočila mu ga je gospodinjja.

»Kar po svetlu! Veste, nimam doma, odkar so mi vsi pomrli!« je zajecjal in si obrisal solze. Takrat je še Micki skopnel smeh na lico in neznane poteze so se razlele po njenem obrazu.

»Gospodje, takole romam, prosim, da se preživim. Zaslужiti ne morem. Roke so mi odpovalale, noge me ne drže in oči so mi opešale. Na grobeh sem bil včeraj...« spet so ga obile solze in brisal si jih je kar z rokavom.

»Veste, pa se mi je zdelo, da otroci govorijo iz groba. Očale, pridite kmalu, dolgočas nam je in da mi je žena šepetala, naj počakam le še kaj mesecev. In veste, da sem kar vesel. Se tole pomlad bi rad življal!« je zastokal in se zamislil.

Na Rožniku je spet zazvonilo.

»Mrličem zvonil!« se je zavzel starček in čudno ga je prevzelo.

»Da!« je povzel tudi moj prijatelj in iznova natočil starčku.

Zmračilo se je že in nebeško lepa noč je prepredla Čadevje v sanje in mir...

Tisto jutro je zvon na Rožniku vabil, klical in prosil in po strmi poti se je k maši podal tudi starček, ki je noč prespal v Čadovem hlevu...

»Bog daj, očale!« sem ga pozdravil.

»Bog daj, Bog daj!« mi je odzdravil. Spoznal me je.

»K maši grem. Za svoje bom molil in pa za vse. Tako lepa je pomlad!« Zahropel je in zakajhal in si v zadregi utrgal zeleni vršček jerebika ob poti.

Ob poti so dišale breze, obletavale so jo štebele in iskale v opojnem soncu medu.

Poleti v Čadevju

V tem svojstvenem zaselju pod prečudežnim, za pesem in veselje ustvarjenim Rožnikom je pomlad čisto drugačna in še čisto drugačno sonce jo spremlja.

Sonce se komaj komaj prerine izza grmovja na Golovcu, v Čadevju je življenja in smeja in pesmi in tudi tihe molitve na mernike. Petelini so že zdavnaj oznanili dan, kosi po vrtovih in grapi so že sklicali svoje družice in na okna so potrkali škinkovci, sinice, brglezi, taščice in vsa prijazna pevska družina, ki je bila pozimi vsak dan povabljena na pojedino. Vrabcev tatitvčev ni.

Na sončnih robah so ozelenele breze in razkazujejo svojo svatovsko obleko macesni in zvon na Rožniku je pomlajen in se smeje zaprašenim šempetrskim, šenkavskim in frančiškanskim zvonovom, ki udarjajo sicer trdo, toda zdaj pomlad je njih pesem trda in izmučena, kot so v prvi sopolari utrjene mestne hiše ob prašnih enoličnih cestah. Vse so enake in še ljudje po njih so si enaki, kot da so iz asfalta in betona.

Čadevje ne pozna cest, ne prahu in ne ropota. Drobne stiezice rišejo po vrtnih gredicah upokojenci in božajo rože in štejejo, koliko popkov se je že odprlo in kdaj se bo nasmehnili k soncu rdeči cvet.

V grapi, ki je tih in plaha in kjer še voda ne upa premotiti tišine, se kopljejo račke, v grmovju brskajo kokoši, jim pomagajo in nagajajo kosi, le zdaj pa zdaj zagrmí pes Cigo, ki kraljuje nad psi v Čadevju in svoje dostojanstvo volčjege pokolenja tudi javno razkazuje.

Pri Čadu, kjer so se nekdaj senčili naši nepozabni Murn, Kette, Cankar in zdaj pa zdaj zagrenjeni, vase pogrezneni Grohat, tam se je popje na kostanjih že razpočilo in kot plabe dlani se stegujejo listi k soncu in prosijo milosti.

Nad hišo, kjer se belijo breze in stražijo njivo, brana hlapec Jaka in se mu vse smeje. Saj se zeleni že Krim in celo tam s Kureška diši po zelenju in po encijanu.

Otroci tu v Čadevju ne poznajo mesta, komaj komaj policaja in paznika.

»Kaj bil Tudi še za jutri ti bo ostalo dovolj lepotel!« me je podražil prijatelj, ki je sam zaljubljen v lepoto in vsak dan beži iz mesta in se ustavlja v Čadevju, da se je napije.

»Stopiva k Čadu!« mi je namignil in utrgal rožo na vrtu in si jo vtaknil kar za klobuk.

Marko, moj najmlajši, ki so mu sedaj štiri pomladi odvetile, se me je oklenil:

»Tudi, jaz pojdem s teboj, se bom s peskom igral!« je gospodovalno razsodil, da je še prijatelj osupnilo.

»Prav imaš, Marko!« mu je pritrdil, mene pa ošvignil z očmi. Hotel mi je nekaj reči, pa sva se prav tako razumela.

V Čadevju smo si domači in zato si tudi pri Čadu prisvajamo svoje nenapisane pravice.

»Kar v kuhinjo!« sem velel in pozdravil nas je Mickin resnično pomladanski smeh, kakršnega je prinesla vsega zdravega tam iz zdravih vinskih Buč. Zazdelo se mi je, da me je iz kota pozdravil Cankar. Nekoč sem ga videl tam, čaj je pil in Golarju nekaj dopovedoval. Bil sem preboječ, da bi se jima bil takrat približal in tudi v kuhinjo takrat nisem upal. Tudi Čadevja takrat še ni bilo.

»Kar po domačile!« naju je pozdravila gospa, ki je guljaš delala, obaro nalivala, odmi-kala kozice, ukazovala, se zdaj pa zdaj nasmešnila, pozdravila in odzdravila, nič prisiljeno, kot da je bilo že od rojstva ukazano: »Gospodinj!«

»Buskega pol litra!« sem naročil Micki, ki je užaljena, če bi vinu iz njenega kraja ne rekli tako kot zaslužil.

Dan se je široko smejal in v veliki kuhinji so se vrtili kot nekdaj v nunskem žaigradu, ko so se pripravljali za mašo z leviti. Takrat sem bil ministrant in se mi je vrvenje strašno imenitno zdelo.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 26. julija: 9. pobinkošna; Marijina mati Ana; Valent, škof; Pastor, spoznavalec; Olimpij, mučenec.

Ponedeljek, 27. julija: Pantaleon, mučenec; Rudolf, mučenec; Liližoja, mučenica; Natalija, mučenica; Sergij, mučenec.

Torek, 28. julija: Viktor I., papež in mučenec; Inocencij I., papež; Nazarij, mučenec; Ahacij, mučenec; Peregrin, spoznavalec.

KNEZ MARKO

Veliki zgodovinski roman

Lunina sprememba: ščip ob 8.14 zvečer. — Herschel napoveduje jasno in vroče vreme.

Novi grobovi

† Kramaršič Ernest. V Ljubljani je umrl v petek g. Kramaršič Ernest, davčni kontrolor v pokopju. Blagega pokojnika bodo pokopali v nedeljo ob pol petih popoldne v žal iz kapelice sv. Nikolaja. Vsem njegovim dragim naše sožalje, njem upa naj sveti večna luč!

— Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije. Vsi, ki se žele temeljito pripraviti za izpit po novih predpisih, naj se vpišejo v tečaj, kjer bodo poučevali gimnazijski profesorji. Učnina zmerana. Tečaj se prične 1. avgusta. Vpis in informacije: Zrinjskega cesta 7/III, dnevno od 10 do 12.

— Popravni izpiti. Učni tečaji za učence vseh gimnazij pričnejo 1. avgusta. Poučujejo gimnazijski profesorji. Učnina nizka. Pri rednem posezanju uspeh zagamčen. Ne odlašajte, vpišite se takoj na Poljanski gimnazij, sedaj Lichtenurnov zavod, dnevno od 9—12.

— Popravni izpiti za učence II. drž. mešane meščanske šole v Ljubljani (Zg. Šiška). Za učence, ki imajo popravni izpit iz italijanščine, se prične tečaj dne 29. julija (sreda) ob devetih uri v bivši prodajalniški sobi v gostilni pri »Mirtu«, nasproti shrambe kmetijskega orodja. Obisk tečaja je strogo obvezen in brezplačen. Kdor ne bo redno prihajal k pouku, ne bo pripuščen k popravni izpiti. Dovoljeno pa je, da tudi drugi mirni učenci in učenke, ki se hočejo učiti, prisostvujejo pouku.

— Duhovne vaje Zveze katoliških učiteljev se bodo pričele dne 2. avgusta ob pol 7 zvečer v Lichtenurnovem zavodu v Ljubljani. Vse tovaršice, ki bi izrecno želele stanovanje in hrano v zavodu, je poskrbljeno. Le krušne karte naj prinesejo. Prisrčno vabimo vse članstvo in vse druge gospodine učitelje.

— Lepo vreme še traja. V soboto, na sv. Jakoba dan, je bilo lepo in jasno. Sv. Jakob nam navadno prinaša lepo in sončno vreme, redkokdaj dežuje ta dan. O sv. Jakobu, pravijo, navadno pritise hujša vročina. Vsi juljski dnevi so bili najugodnejši za žetev raznih žit, ki so že vsa početa. Otava drugače lepo kaže. V četrtak se je dnevná temperatura primerno dvignila in je bila dosežena najvišja plus 27,8, ko je bila jutranja v soboto plus 14,6 stopinj. Barometer se je močno dvignil nad normalo in je dosegel 766,7 mm. Lepo vreme zna trajati še nekaj dni. V soboto zjutraj ni bilo na Barju megle.

— Vse rakovniške knjižice, ki še niso pošle, lahko dobite v »Mladinski založbi«, Ljubljana, Stari trg 30.

— Tečaj za popravne izpite omogoča dijakom-popravljalcem iz vseh predmetov uspešno napraviti popravni izpit. Poučujejo strokovnjaki. Začetek 1. avgusta. Prijavljanje dnevno od 9 do 12. Trgovski dom, prtiličje, Gregorčičeva ulica 27.

— Jezikovni pouk iz italijanščine in nemščine dobe začetniki in sprotnejši v dopoldanskih in večernih urah. Prijavljanje od 9 do 12 dnevno, Trgovski dom, prtiličje, Gregorčičeva 27. Tudi dopisna metoda po lekcijah za one, ki se žele učiti jezikov doma. Honorar nizek.

— Jezikovni tečaji v uršulinskem samostanu. V uršulinskem samostanu se bodo o počitnicah poučevali vsi jeziki v tečajih ali posamezno. Istotako tudi stenografija.

— Pripravljalni tečaj za gimnazijski sprejemni izpit. Učenke, domače in iz drugih šol, ki nameravajo vstopiti v uršulinsko gimnazijo, bodo čele meseca septembra pripravljali tečaj za sprejemne izpite. Priglasje se lahko takoj.

Ljubljana

1 Uprava »Doma in sveta«, Ljudska knjigar-na v Ljubljani sporoča, da je pravkar razposlala ljubljanskim naročnikom zadnje številko »Doma in sveta« (5-6). Najlepše prosi svoje naročnike, da bi ji čimprej poravnali naročnino, ker le tako more revija redno izhajati.

1 Staršem ljudskošolskih otrok v Ljubljani. Za učence in učenke ljubljanskih ljudskih šol, ki bi se hoteli učiti italijanščine, se bodo priredili v Ljubljani počitniški brezplačni tečaji. Kdor želi obiskovati tak tečaj, naj se takoj prihlasi pri svojem šolskem vodstvu. — Iz pisarne IV. oddelka Visokega komisariata.

1 Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije. Tečaj za pripravo iz vseh predmetov (računstvo, slovenščina, prirodoznanje, zemljepis, zgodovina, risanje) se nepreklicno začne v ponedeljek, 27. t. m. Prijavljanje vsak dan od 9—12 v Trgovskem domu, Gregorčičeva 27, prtiličje. Pouk temeljit, ukovina zmerana.

1 Razstava Rajka Slapenika v galeriji Ober-snel, Gospodstva cesta. Danes, v nedeljo, je zadnji dan razstave. Vse, ki se zanimajo za slo-venstvo umetnost in so imeli namen ogledati si razstavljená dela, opozarjamo na zadnje priliko.

1 Kopališče pri Slonu bo zaradi čiščenja za-prto od 28. julija do 8. avgusta.

1 V Ljubljani so umrli od 17. do 23. julija: Lah Ivan, 52 let, metlarski pomočnik, Zabajk 5; Maurin Marija, 94 let, vdova poštn. uradnika, Vidovdanska 9; Šerjak Marjeta roj. Žužek, 73 let, zasebnica, Peruzzijska 82; Drvodol Alojzij, 43 let, župnik, Celovška c. 98; Košenina Ivan, 41 let, mesar, Posestovška c. 98; Japljeva 2; Jesih Dragotin, 21 let, sin bivšega železničarja, Vidovdanska 9; Petrovec Mihael, 83 let, hlapec, Japljeva 2; Jaklič Franciška roj. Kastelic, 77 let; žena železničarja, Mestni trg 6; Steblaj Marija roj. Sirk, 55 let, učiteljica v p., Vidov-danska 9; Turšič Jožef, 76 let, delavec tob. tov. v p., Rožna dolina c. XVII/12; Fister Helena,

79 let, kuharica, Hrenova ul. 16; Jančar Marija, 61 let, delavka tob. tov. v p., Malenškova 9.

1 V ljubljanski bolnišnici so umrli: Jakolin Stanislava, 5 mesecev, Galjeva 98a; Jančar Marija roj. Zalar, 63 let, žena delavca, Vodo-vodna cesta, baraka; Nagode Anton, 71 let, sod-nik v p., Mirje 15; Debevc Gabrijela, 6 mese-cev, hči posestnika, Stara Vrhnika 84; Tabaj Franc, 61 let, železničar v p., Zaloška cesta 10; Zwölf Ivan, 28 let, mizarski pomočnik, Trata 13 pri St. Vidu nad Ljubljano; Urbanc Bronislava, 6 mesecev, hči delavca, Litijska c. 32; Kregar Ana roj. Hajn, 70 let, vdova krojača, Karlov-ska cesta 8; Seško Marija, 62 let, zasebnica, Kočevje 197.

1 Zoper tifus cepi mestni fizikat z zaščitnimi

KNEZ MARKO

v dveh knjigah

tabletam žé tri tedne stanove, ki imajo opraviti s prodajo živil. Že več tisoč moških in žensk je ljeni popolnoma varni pred to nevarno nalezljivo boleznijo. Mnogo bolj varno je pa tudi ljubljansko prebivalstvo, ker bi se tifus le težko razširil, saj ne bo napadel gostilniškega, mesarskega in sploh s prodajanjem živil zaposlenega ose-bilno cepljenih in vsi so se prepricali, da to cepljenje nima prav nobenih slabih posledic. Ljubljanski mestni fizikat se pa še nadalje pri-zadeva za obvarovanje ljubljane pred tifusom ter bo zato tudi še prihodnji teden nadaljeval s cepljenjem z zaščitnimi tabletami. Vsi obvezniki, ki bi bili morali te tri tedne priti s zauživanju tablet, pa niso prišli iz kakršnega koli vzroka, naj gotovo pridejo prihodnji teden v mestni fizikat po zaščitne tablete. Cepljenje bo vsak dan od 8 do 9 v Mstnem domu, pri tem pa opozarjamo za-mudnike, naj začno z zauživanjem tablet že v po-nedeljek 27. t. m. ali pa vsaj v torek, ker bo mestni fizikat imel prve dni avgusta čez glavo drugega dela.

1 Zaradi nenadne obolesti Ivana Franela bo-do peli v nedeljo, ob 17. opero bratov Riccijev »Krišpin in njegova botra«, v ponedeljek pa napo-vedano gostovanje Zlate Gjurgjenčeve odpade.

Naznanila

GLEDALISČE: Drama: Nedelja, 26. jul, ob 17.30: »Učiteljica«, Izven. Cene od 15 lir navzdol. — Pone-deljek: 27. julija: Zaprt.

Opera: Nedelja, 26. julija ob 17: Ricci: »Krišpin in njegova botra«. Izven. Znižane cene od 15 lir na-vzdol. — Ponedeljek, 27. julija: Zaprt. — Torek, 28. julija ob 17: »Balletni večer«. Prvic v sezoni. Izven. Cene od 20 lir navzdol.

RADIO. Nedelja, 26. julija. 7.45 Poročila v slo-venščini. — 8.00 Napoved časa. Poročila v italijanščini. — 8.30 Orgelski koncert, izvaja Michele Napolitano. — 11.00 Prensos pete mase iz bazilike psov. Oznajenja v Firenzi. — 12.00 Razlaga evangelija v italijanščini (P. Zappaterreni). — 12.15 Razlaga evangelija v slo-venščini (O. Sekovanič). — 12.35 Koncert pianiste Mile Dernovškove. — 13.00 Napoved časa. Poročila v ita-lijanščini. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Obo-roženih Sil v slovenščini. — 13.20 Operno glasbo izva-ja mladi umetniki, vodi dirigent Simonette. — 13.45 Vojaške pesmi. — 14.00 Poročila v italijanščini. — 14.15 Koncert radijskega orkestra in komornega zbora, vodi dirigent Siljanec. Slov. glasba. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Dr. Koren Ivan: Bolezni vinj. kmetijske predavanja v slovenščini. — 17.35 Koncert aliste Elze Karlovcve. — 19.30 Poročila v sloven-ščini. — 19.45 Pisana glasba. — 20.00 Napoved časa. Poročila v italijanščini. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.40 Orkester, vodi dirigent Angeli. — 21.20 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Siljanec, sodelujejo sopranistka Ksenija Vidali in tenorist Ivan Francel. Masenani: Prijatelj Frle. — 22.00 Kmetiči trio. — 22.30 Prikljubeni valčki. 22.45 Poročila v italijanščini.

Ponedeljek, 27. julija. 7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Pesmi in napetvi. — 8.00 Napoved časa. Poročila v italijanščini. — 12.20 Koncert skladb »Ljubljana«. — 12.45 Koncert tereta sester Stritarjevih. — 13.00 Na-poved časa. Poročila v italijanščini. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Obo-roženih Sil v slovenščini. — Filmska glasba, vodi dirigent Angeli. — 14.00 Poro-čila v italijanščini. — 14.15 Koncert radijskega or-kestra, vodi dirigent D. M. Siljanec, glasba za godalni orkester. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Operna glasba na ploščah. 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Lahka glasba. — 20.00 Napoved časa. Poročila v italijanščini. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.40 Vojaške pesmi. — 20.45 Simfonični koncert, vodi dirigent Ugo Tancini. V odmoru: Pre-davanja v slovenščini. — 21.00 Zanimivosti v sloven-ščini. — 21.35 Koncert ljubljanskega godalnega kvar-teta (L. Pfeifer — I. violina, A. Dermelj — II. vio-lina, C. Sedlbauer — čelo, V. Sušteršič — viola). — 22.45 Poročila v italijanščini.

Polzvedovanje. — Zgubila sem črno torbico iz blaga; v njej so bili trije ključi, in sicer eden velik (Wertheim) in dva mala, od teh tudi eden za posebno ključavnico (Wertheim). Zgubila sem torbico v čet-rtlet okrog osnih od Sv. Petra ceste do Strelške ulice in do Dolenskega mosta. Ker sem reva, prav lepo prosim poštenega najditelja, naj prinese torbico v upravo »Slovenca«.

Izgubila sem v petek nekaj denarja od Kolodvor-ske ulice po Komenskega ulici do Vidovjanske ceste. Pošteni najditelj naj ga izroči v upravi »Slovenca«, saj je oseba, ki je izgubila denar, zelo revna.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnice v nede-ljo: dr. Kmet, Bleiweisova cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7 — V ponedeljek: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Kiklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Iz Gorizije

Vreme. Zadnjič smo poročali, da smo za prvo, najnujnejšo potrebo dobili nekaj dežja. Parkrat so se nebeške zatvorsnice odprle kar na stečaj in je bilo in pljuskalo po vsej deželi, da je suša, ki je mnogokje napravila že občutno škodo, za lep čas pregnana. Sedaj si zopet želimo sonca in toplote. Po njej hrepeni turca, turšica, sadje in vrtnine.

Novi grobovi. Na Taboru v Montespino je mirno v Gospodu zaspala 92letna I. Kavčič iz ugledne družine. Razumna gospodinja in skrb-na žena je vse svoje dolgo življenje neutrudno delala za svojo družino in dom. Naj se spočije v Bogu! — Na Lokvah nad Chiappovano je legla v prežgodnji grob okrog 30 let stara Ivan-ka Winkler, poročena Marega, iz znane Win-klerske hiše. Zapuška moža in dva otroka v nežni mladosti. Bog ji dal večni mir! — V Ca-nale d'Isonzo je umrl tamošnji lekarnar gosp. Stefan Sauli. Dosegel je lepo starost 74 let. Bil je dober in pošten mož ter obče spoštovan. Naj mu sveti večna luč!

Z Gorenjskega

V bolnišnici na Golniku je umrl cestni nad-zornik Emil Bižal. Pokopan je bil v Kamniku. — Umrli je organist v Gorjah pri Bledu Tone Bižal.

Direktno zvezo z brzovlakom bodo odprli te dni med Celovcem in Berlinom. Brzovlak bo odpeljal iz Berlina ob 21.20 in bo prispel čez

Solnograd in čez Beljak naslednji dan ob 16.18 v Celovec. Odhod iz Celovca bo ob 15.05, pri-hod pa drugi dan ob 8.31.

Iz Hrvaške

Monografije hrvatskih mest. Hrvatski dr-žavni bibliografski zavod bo pričel v kratkem izdajati monografije posameznih hrvatskih mest.

Prireditve hrvatskega državnega propa-gandnega urada. Hrvatski državni propagandni urad je organiziral preko zagrebške radiood-dajne postaje ljudske oddaje hrvatskega narod-nega kulturnega blaga. Na sporedu so hrvatske narodne pesmi iz posameznih pokrajin, tambu-raški nastopi in hrvatsko kolo. Oddaja je vsako nedeljo ob 19.15.

Hrvati radi poslušajo radijske oddaje. Po zadnjih podatkih ima hrvatski radio trenutno 63.000 naročnikov. Od tega števila radijskih naročnikov jih odpade na zagrebško ravnatelj-stvo 54.500, na področje sarajevskega ravnatelj-stva 7406 in na področje ravnateljstva v Makarski 1525.

Nove hrvatske poštne znamke. Hrvatska poštna uprava je pustila v promet nove poštne znamke v vrednosti treh kun. Na znamki je natisnjena slika župnijske cerkve sv. Petra in Pavla v Osijeku.

KNEZ MARKO

bo izšel v nekaj dneh

Vojaška razstava v Zagrebu. Dne 22. t. m. so v Zagrebu odprli razstavo nemških in hrvat-skih slikarjev, ki se udeležujejo sedanjih bojev na vzhodnem bojišču.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0.30, pri ženitovanjskih oglaših je beseda po L 1.—, pri vseh ostalih malih oglaših pa je beseda po L 0.60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Istejo:

Abiturient

Klasična gimnazija, išče kakršno koli zaposlitev. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Abiturient 4246. a

Službe

Dobe:

Gospodična

s perfektnim znanjem ita-lijanščine in nemščine, se sprejme k dvema otroko-ma. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Veseljé do otrok« 4208. b

Kuharico

za večje gospodinjstvo na dežel, iščem za takoj ali s 15. avgustom. Ponudbe poslati na naslov: Išči-nica, Tyrševa c. 35a z na-vedbo starosti, fotogra-fije in zahteve plače. — Služba stalna, želim sa-mostojno in zanesljivo moč. b

Služkinjo

za vsa hišna dela in do-bre kuhe, iščem. Kačar, Sv. Petra c. 67. b

Postrežnico

pošteno in pridno, sprej-mem za vsa hišna dela. Slomškova 15, I. nadst. desno. b

Dekle

veščo kuhanja, sprejem. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Samostojna« 4274. b

Gospodična

s sigurnim nastopom do-bi postransko zaposlitev. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dobra plača« 4271. b

Kuharico

popolnoma samostojno, mlajšo, zdravo, varčno, ki je že služila v boljših privatnih hišah — spre-jmem čimprej. Plača do lir 300 mesečno. Naslov v upr. »Slovenca« 4282. b

„PAPRIKA MARICH“

Pepe rosso italiano. Garentito puro. In vendita presso negozianti di Generi Alimentari e Comestibili

Italijanska paprika. Zajamčeno čista. Dobi se v vseh trgovinah z živili.

DITTA M. MARICH

TORRE ANNUN. CENTRALE (Napoli)

Rudniškega paznika

ki je bil že zaposlen na premogovni-kih v jamskem obratu sprejmemo za čimprejšnji nastop.

Ponudbe z navedbo o dosedanjih zaposlitvi na Rudnik v Krmelj.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob ne-deljah in ob vikendih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Globoka življenska drama o zdravniku, ki se je sam po nedolžnem obsodil

Roman zdravnika

C. Horn, Albrecht Schönhals, M. Andergast KINO MATICA - TEL. 22-41

Kako nesrečne osrečiti, je problem, ki ga skuša rešiti film

Dobrotnik iz norišnice

V gl. vlogah: Michel Simon. Roman Novarro. Micheline Presle, Jacqueline Delubac KINO UNION - TEL. 22-21

Delikatna ljubzenska zgodba v vefilimu

Veleblagovnica

V gl. vlogah: Vittorio de Sica, Assia Noris Režija: Mario Camerini KINO SLOGA - TEL. 27-30

Najslavnejši krakterni igralec CHARLES LAUGHTON v filmu krasnih naravnih posnetkov iz džungle

Potepuh z otoka

Film po »ovitem Dumasovem romanu „Treje mušketirji“

Železna maska

Lea Hayward, Jan Bennet Predstave delavnik ob 17.30, nedelja 14.30 in 17.30 KINO KODELJEVO TEL. 41-64

Iz Srbije

Nova skupina srbskih kmetov na obisku pri Nediću. Nedavno se je mudila v Belgradu nova skupina srbskih kmetov iz posameznih srbskih okrajev. Nedičevi gosti so si v Belgradu najprej ogledali razne mestne zanimivosti, se informirali na merodajnih mestih o trenutnem političnem in vojaškem položaju na posameznih bojiščih, nato so bili sprejeti tudi v srbskem predsedništvu vlade. Kmete je nagovoril sam Nedič, ki je poudar-jal, da stoji danes Srbija v znamenju miru in reda ter dela. Po njegovi izjavi je sedaj zemlja v Srbiji boljše obdelana, kakor je pa bila poprej. Končno je Nedič srbskim kmetom izjavil, da ima Srbija na izbiro samo dve poti. Prva je pot, ki jo nakazujejo in svetujejo razne propagande. To pot je srbsko ljudstvo hodilo že lani ter jo sedaj dobro pozna. Druga pot je pa pot obnove in res-nega dela. Po Nedičevi izjavi Srbijo lahko reši samo ta pot in samo takšna politika.

Odstranitev ciganskih kolib na Čuhuri v Bel-gradu. Belgrajska mestna občina je pričela ure-jati tudi nekatera svoja predmestja in je v njih pričela ostreje izvajati razne sanitetske predpise. Tako je dosedaj dala odstraniti vse ciganske ko-libe v predmestju Čuhura.

Sedanje kmetijske šole v Srbiji. V sedanji Srbiji obstajajo tri kmetijske šole. Prva je v Va-ljevu, druga v Bukovu, tretja pa v Kraljevu. Vse šole so dobro obiskane.

Srbski prehranjevalni urad poziva ljudstvo, naj se z večjim zanimanjem loti nabiranja zdravi-lnih zelišč.

KNEZ MARKO

v »Slovenčev knjižnici«, po 5 Lir

Prodamo

Otroški voziček

skoraj nov, napredaj. — Jelenčnik, Dolenska ce-sta 13, prtiličje.

Zimo za modroce

vseh kvalitet kupite najugodnejše pri »ZIMA«. Jager Milan, prva ljubljanska mehanična predil-nica zima, trgovina Sv. Petra c 17, tel. 20-42 Pre-dilnica Fu tna, tel. 20-45.

Stenice

uničuje »PULECIM«. Inž. Prezelj, Ljubljana, Wolfova 3, uradne ure: 9—12.

Njivo

ca 3000 m², blizu mesta, ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4209. p

Otroški športni voziček

dobro ohranjen, se pro-da za 350 lir. Črtomirjeva št. 19. i

Sobna cvetlica »Ficcus«

kračna, ugodno napredaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4236. i

Globok otroški voziček

z žimnico vred - napre-daj. Naslov v upr. »Slo-venca« 4247. i

Ročna ciza

dobro ohranjena, se pro-da po nizki ceni. Polzve se: mizarstvo, Jenkova 7.

Perutnino

zajedajo uš. Mazilo zo-per uši na perutnini je Inž. Prezelj »PERUT-NIN«. Ljubljana, Wolfo-va 3, uradne ure: 1—12.

Hladilno omario

pripravno za gospodinj-stvo, proda Stembal, Ve-gova št. 8, dvorišče, le-vo pritl. i

Gospodinja

naj se zanimajo za »Sa-mokuharika«, prihrani nad polovico kurjave in časa. Dobi se: Mizarstvo: Ker-njak, Tržaska c. 92. i

Parni kotel

SPISAL DR. J. SKET

Miklova Zala

RIŠAL F. GODEC

310.
Mirka spreleti groza in strah. Obrne se in hoče po-
hiti k svojim, ki so v večji nevarnosti, pa tisti hip ga
napade od zadaj velika turška četa. Vname se hud boj,
ne boj, mesarsko klanje. Kristjani se z vso bojevitostjo
in pogumom branijo ter se otepljeje Turkov, toda krvo-
lični pogani so s pomočjo svojega orožja premagali Rožane.

311.
Se celo pa, ko se preko zidov usuje kopa sovražnikov
na Gradišče, kajti vsi branilci so hiteli v notranjost dvo-
rišča, da branijo svoje in svoj zaklad. Za našega kmeta
ni nobene rešitve več. Kdor se ni hotel vdati, je moral
umreti takoj na mestu. Izdajstvo je rodilo svoje.

312.
Mirko se je sprva ljuto branil s svojimi tovariši. Toda
v kratkem jih je mnogo popadalo pod krutimi meči. Na-
posled se je zgrudil tudi Mirko, naš poveljnik, nezavesten
na tla. Hud udarec po glavi ga je omamil. Ko so videli
Rožani, da je poveljnik omahnil, jih je zapustil pogum.
Vdali so se. Na Gradišču je bil Turek gospodar...

Kupimo
Krojaške odpadke
volnene in bombažne,
pletilske in šiviljske od-
rezke, kakor vse tekstil-
ne odpadke, kupuje Ger-
man, Hrenova ulica 8. k

1000 kg lucerne
mlade, suhe, kupim. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 4210. k

Izrabite priliko
prinesite vse vrste stare
vreče, krojaške in šivilj-
ske odrezke ter vse stare
cunje, ki vam najvišje
plača: Grebene Alojzij,
Sv. Petra cesta 33, tele-
fon 34-26. k

Avto-motor
Šoferska šola
I. Gaberšček
bivši komisar
za šoferske izpite
Kolodvorska ulica 43
Telefon št. 28-28.
Izpit se lahko polaga
že z 18. letom.

Stanovanja
Oddajo:
Dvosobno stanovanje
s kopalnico, oddam za
avgust ali september. —
Naslov v upr. »Slovenca«
št. 4234. k

Posestva
Kupim parcelo
od 50.000—70.000 lir. —
Ponudbe na upravo »Slo-
venca« pod »Uradnik«
št. 4260. k

Kolesa
Tricikle
tovarniški izdelek, za
večje in manjše tovore —
nudi Radioval, Ljubljana,
Dalmatinova ulica 13.

Nov tricikelj
odličnega izdelka, napro-
daj za 1200 lir. Ogled v
ponedeljek in torek od 8.
do 12, in od 2. do 6. ure.
Naslov v upravi »Slvo.«
št. 4286.

Razno
Kupim
in prodajam umetniške
predmete, slike t. d. —
»Umetnost«, Kolodvorska
št. 30. k

Pohištvo
Več spalnic in kuhinj
proda mizarstvo: Ventu-
rini Ludvik, zaloga pohi-
štva, Florjanska ulica 31,
Ljubljana, Telefon 48-12.
Ogled v ponedeljek, sre-
do in soboto od 2.—6. ure
zvečer. k

L'Elmitolo
è un antisettico efficace
dei reni, della vescica e
delle vie urinarie.
Interpellate il Vostro medico.

Elmitolo
je uspešno antiseptično
sredstvo za ledvica, sečni
mehur in sečne organe
sploh.
Povprašajte svojega zdravnika.

BAYER

Aut. Prof. Milano N. 43196 - XV/1942

AMARO "1918"
Isolabella
VERMUT BIANCO

GRENAK "1918"
BELI VERMUT

† Zdrženje pooblaščenih graditeljev v Ljubljani
sporoča žalostno vest, da je umrl dne 24. julija 1942
njegov dolgoletni tajnik, gospod

Ernest Kramaršič
po kratki mučni bolezni v 67. letu starosti. Pogreb blagega
pokojnika bo v nedeljo, dne 24. julija ob pol 5. uri popoldne
iz kapelice sv. Nikolaja, na Zalah, na pokopališče k Sv. Križu.
Zvestemu sodelavcu bo ohranilo naše Zdrženje trajen spomin.

Ljubljana, dne 24. julija 1942.

Modroce
patentne posteljne mreže,
otomane, moderne kauče
in fotelje nudi solidno in
po nizki ceni

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Mestni trg 18

Kuhinjska oprema
moderna, pleskana v slo-
nokoščen barvi, se pro-
da po nizki ceni. Mizar-
stvo: Artnak Josip, Jen-
kova 7. k

Pohištvo vseh vrst
zajamčeno snažno, stalno
kupi: Trgovina »Ogled«
Mestni trg 3, vhod skozi
vežo. k

Novi naslovi
Františkanska ul. 3.
Telefon 45-13.

Zahvala
za pokojno

Antonijo Sitar roj. Merhar
Najiskreneje se zahvaljujemo vsem prečč. gospodom duhovnikom, ker so rajno našo
mamo ob času njene dolgotrajne hude bolezni pogosto obiskovali in ji prinašali duhovnih
okrepil; gospodu zdravniku dr. Jamsku za ves trud; cerkvenemu pevskemu zboru za
v srce segajoče žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so rajno mamo
v tako obilnem številu krpili in jo spremlili k večnemu počitku bodi najlepša hvala.
Stožice, dne 25. julija 1942.

Žalujoča družina Sitarjeva.

Giovanni Vergat 93

Tone Nevolja
Roman.

Toda potem, ko ji je mati povedala, da
so vsi tisti zastojarski postopaki preje biriči
kot kaj drugega in da je treba tujce z bičem
pregnati, mu je zaloputnila okno pred nosom,
pri vseh njegovih brkih in obšitih čepici. Don
Mihael je zaradi tega požiral žolč in nalašč
je še dalje hodil gori in doli po ulici, vijač
si brke in s čepico, pomaknjeno na oči. Ob
nedeljah pa si je nadeval klobuk s peresom in
ko je dekle hodilo z materjo k maši, je iz de-
lavnice Vaneta Pizzuto streljal nanjo besne po-
glede. Tudi don Silvester se je pričel hoditi
brat med one, ki so čakali na mašo, da bi se
ogledal šale. »Tista Barbara bo pustila svoje
oči na Tonetu Nevolji. Ali stavite dvanaest
tarijev, da si jo bo vzel on? Ali ga vidite, kako
čaka nanjo, z rokami v žepih?« je govoril.

Vane Pizzuto je tedaj pustil dona Mihaela
z milnico na obrazu in je stopil k vratom:
»Kakšno zastavno dekle, pri madonni! In
kako hodi z nosom v plaščku, ravna kot sveča!
In če človek pomisli, da si jo bo snedel tista
kumara Tone Nevolja!«

»Če hoče Gosja noga biti izplačan, si je
Tone ne bo snedel, jaz vam to pravim. Nevolje
si bodo imeli kaj praskati, če si Gosja noga
vzame hišo pri nepljevem drevesu!«

Vane Pizzuto je zopet prijel za nos dona
Mihaela. »Kaj pravite na to, don Mihael, a?
Tudi vi ste ji zaljubljeni dvorili. Toda ona je
dekle, ki vam da grizti v kislno jabolko.«

Don Mihael ni dejal ničesar, krtačil se je,
vihal si brke in si stavljal klobuk pred ogle-

dalom. »Za ono tam je treba še vse kaj dru-
gega kot klobuk s peresom!« se je grohotal
Pizzuto.

Nazadnje pa je don Mihael le rekel: »Za
svetega hudiča! Če bi ne bilo zaradi klobuka
s peresom, bi mu že pokazal, onemu paglavcu
Nevolji.« Donu Silvestru se je mudilo, da bi
šel Tonetu vse povedati; da je narednik don
Mihael mož, ki si ne pusti cepiti drva na glavi
in da mora biti hud nanj.

»Jaz se naredniku donu Mihaelu smejem
v brkle je odvrnil Tone. »Vem, kaj je jezen
name. Toda topot se lahko obriše pod nos in
boljše bi napravil, da si ne trga čevljev, hodeč
gori in doli pred hišo Zuppidde, z obšito čepico,
kot da bi imel na glavi krono. Kajti ljudje se
poživljajo nanj in na njegovo čepico.«

Če ga je srečal, ga je dobro pogledal, me-
žikajoč z očmi, kot to pristojno srčnemu mlade-
niču, ki je že bil vojak in ki si ne pusti od-
nesti svoje čepice sredi množice. Don Mihael
je še dalje hodil po ulici, iz trme, da bi se
mu ne dal za poraženega, ker bi ga požrl kot
kruh, če bi ne bilo zaradi klobuka s peresom.

»Pojedla se bosta!« je govoril Vane Pizzuto
vsem, ki so se prihajali brat, ali ki so prihajali
kupovat smotke, odlične vrvice, trnje za ribo-
vali ali pa koščene gumbje, tiste po pet za utež.
»Don Mihael in Tone Nevolja se bosta neki dan
pojedla kot se pojé kruh! Presneti klobuk s
peresom, ki veže roke donu Mihaelu. Ne vem
kaj bi on dal Gosji nogi, da bi mu spravil s
poti ono kumaro Toneta.« Tako da je Locin
sin, ki se je ves dan brezdelno klatil okrog,
prišel jima slediti tesno za petami, čim bi ju
srečal, da bi videl, kako bo končalo.

Ko se je Gosja noga prišel brat in je čul,
da bi mu don Mihael dal ne vem kaj, če bi mu
spravil s poti Toneta Nevoljo, se je napihnil

kot puran, kajti za takega so ga imeli v vasi.

Vane Pizzuto mu je ponavljal: »Narednik
bi plačal vsakršno ceno, da bi držal Nevolje
v pesti, kot jih držite vi. O, zakaj ste pustili,
da jo je pocieni odnesel pri oni stori, ko vam
je Tone naložil udarcev s pestjo?«

Gosja noga je skomizgnil z rameni in si je
dalje grel roke na žerjavici. Don Silvester se je
zasmejal in je odgovoril namesto njega:
»Mojstru Vanetu bi ugajalo iti po kostanj
v žerjavico s tačico Gosje noge. Vi že veste,
da botra Venera noče ne tujcev ne obšitih čep-
pic. Tako, kot bi spravil s poti Toneta Nevoljo,
bi ostal edino on za osla dekletu.«

Vane Pizzuto ni dejal ničesar, toda mislil
je na to vso noč.

»Ne bi bila napačna stvar! Vse leži v tem,
da zgrabim Gosjo nogo za vrat in to ob pravem
dnevu,« je premišljal pri sebi.

Pravi dan je prišel ob pravem času. Ko se
neki večer Rok Spatu ni oglasil, je prišel ob
pozni uri Gosja noga dvakrat ali trikrat vpra-
šat zanj, z blešnim licem in zmehanimi očmi.
Ljudje so videli, kako so carinski stražniki,
zaposleni čez glavo, tekali sem in tja, z nosom
vperjenim v tla kot lovski psi. Z njimi je bil
don Mihael, s pištolo na trebuhu in s hlačami,
podvitimi v čevlje. »Vi bi napravili veliko uslu-
go donu Mihaelu, ko bi mu spravili s poti To-
neta Nevoljo,« je znova rekel Pizzuto botru
Tinetu, medtem ko se je ta pri nakupu smotke
skrival v najtemnejši kot prodajalnice. »Napravi-
li bi mi izredno uslugo in bi si ga zares na-
pravili za prijatelja!«

»Da bi si ga le!« je vzdihnil Gosja noga,
ki mu je tisti večer zmanjkalo sape in drugega
ni dodal.

Ponoči je bilo slišati streljanje s puško v
smeri proti Rotolu in vzdolž vse obale, da se je
zdelo kot lov na prepelice. »Kakšne prepelice!«

so mrmrali ribiči, dvigajoč se s postelje, da bi
poslušali. »So to dvonožne prepelice, tiste, ki
tihotapijo sladkor in kavo ter svilene rute.
Včeraj zvečer je don Mihael šel po cesti s hla-
čami podvitimi v čevlje in s pištolo na tre-
buhu!«

Gosja noga je bil v Pizzutovi prodajalnici
in je praznil kozarček, še pred zoro, ko je pred
vhodom še gorela svetilka. Toda tokrat je bil
videti kot pes, ki je razbil lonec. Ni pripovedo-
val običajnih šal in izpraševal je tega in onega,
kaj pomeni tisti vražji hrup, če so videli Roka
Spatu in Počaseta in klanjal se je donu Mi-
haelu, ki je imel otekle oči in prašne čevlje,
hoteč mu siloma plačati kozarček. Toda don
Mihael je že bil v krčmi, kjer mu je Santuzza
dejala, medtem ko mu je točila onega dobrega.

»Kje ste pa nosili kožo naprodaj, človek
božji? Ali ne veste, da če vi zatisnete oči, po-
tegnete v grob tudi ostale?«

»Kje pa puščate mojo dolžnost, če bi jih
to noč zasačil na delu, bi to bil lep dobiček za
nas, pasja vera!«

»Če vam hočejo natvesti, da je Massaro Fi-
lip skušal pritihotapiti svoje vino, ne verujte
tega, na ljubo tej Marijini svetinji, ki jo po
nevrednem nosim na prsi! To so vse laži brez-
vestnih ljudi, ki si ugonablajo dušo, želeč zlo
svojemu bližnjemu.«

»Ne, vem, kaj je bilo! Bile so samo svilene
rute, sladkor in kava, več kot za tisoč lir blaga,
pri madonni! In ušli so mi iz roke kot žuglje.
Toda na skrivnem pazim na vso ono drhal in
drugikrat mi ne bodo ušli!«

Nato mu je dejal Gosja noga: »Izpijte ko-
zarček, don Mihael, dobro bo delo želodcu, ko
ste izgubili spanec.«